

ОШ „МЛАДА ПОКОЛЕЊА“ КОВАЧИЦА

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПРВИ И ДРУГИ
ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И
ВАСПИТАЊА
ЗА ПЕРИОД 2026. – 2030. ГОДИНА**

Д.бр.:762/2026

Садржај

1. Уводни део.....	4
2. Полазне основе, начела, циљеви и исходи школског програма.....	4
2.1 Начела школског програма	4
2.2 Сврха програма образовања и васпитања.....	5
2.3 Циљеви и задаци програма образовања:.....	5
2.4 Законске одредбе.....	6
2.5 Циљеви и задаци програма образовања и васпитања.....	8
3. Основне одлике школе	9
3.1 О школи.....	9
3.2 Организација рада школе	10
3.3 Статусни, просторно и материјално-технички услови рада	10
3.4 Динамика рада у ванредним ситуацијама	11
4. Организација васпитно – образовног рада школе	12
4.1 Реализација наставе током ванредних околности	12
5. Програми наставе и учења	13
5.1 Програм обавезних и изборних предмета	13
5.2 Исходи образовања и васпитања	15
5.3 Стандарди образовања и васпитања.....	17
5.4 Кључне компетенције за целоживотно учење	17
5.5 Опште међупредметне компетенције.....	18
6. Наставни план основног образовања и васпитања	20
6.1 Обавезни наставни предмети	20
6.1.1. Недељни и годишњи фонд часова – први циклус	20
6.1.2. Недељни и годишњи фонд часова – други циклус.....	22
6.2 Додатна подршка у образовању и васпитању – инклузивно образовање	24
6.2.1. Ученици са додатном подршком.....	25
6.3 Изборни наставни предмети и слободне наставне активности	27
6.3.1. Недељни и годишњи фонд часова изборна настава – први циклус .	27
6.3.2. Недељни и годишњи фонд часова изборна настава-други циклус ...	28
6.4 Остали облици образовно-васпитног рада	30
6.4.1. Допунска настава	30

6.4.2. Додатна настава.....	30
6.4.3. Слободне активности.....	31
6.4.5. Припремна настава	31
6.4.6. Припремна настава за полагање завршног испита	32
6.4.7 Час одељењског старешине	32
6.4.8 Слободне ваннаставне активности – школске секције.....	33
7. Програм екскурзија и наставе у природи	34
8. Програм културних активности	35
9. Програм продуженог боравка.....	38
10. Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања	39
10.1 Основни принципи и циљеви програма заштите ученика	40
10.2 Мере интервенције:	44
10.3 Програм спречавања дискриминације	45
10.4 Поступање установе у кризним догађајима	47
11. Програм професионалне оријентације	49
12. Програм здравствене заштите	51
13. Програм социјалне заштите.....	54
14. Програм заштите животне средине	56
15. Програм сарадње са локалном заједницом	58
16. Програм сарадње са породицом.....	59
17. Програм рада школске библиотеке.....	62
18. Посебни програми образовно-васпитног рада	64
18.1. Ученички парламент	64
18.2. Дечји савез	64
18.3. Црвени крст	65
19. Програм спортских активности	65
20. Развојно планирање	66
21. Праћење реализације и унапређење школског програма	68

1. Уводни део

Школски програм Основне школе „Млада поколења“ Ковачица израђен је у складу са важећим законским и подзаконским прописима, као и општим актима школе.

Програм се доноси за период од четири године, при чему се његови поједини делови, у складу са потребама и променама током реализације, ажурирају и допуњују путем анекса Школског програма.

Школа обезбеђује јавно објављивање Школског програма у складу са одредбама закона и својим општим актима.

Школски програм представља полазну основу за остваривање целокупног образовно-васпитног процеса. На основу овог документа наставници и стручни сарадници планирају, организују и реализују свој васпитно-образовни рад.

2. Полазне основе, начела, циљеви и исходи школског програма

2.1 Начела школског програма

Школски програм утемељен је на начелима:

1. усмерености на процесе и исходе учења;
2. заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
3. уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
4. хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
5. поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
6. заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
7. уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
8. развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
9. коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
10. уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи

2.2 Сврха програма образовања и васпитања

Сврха програма образовања и васпитања је обезбеђивање квалитетног образовно-васпитног процеса који ученицима омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, као неопходних компетенција за успешан живот и рад у савременом, динамичном и сложенем друштву.

Програм је усмерен на развијање знања, способности, вештина, ставова и вредности које ученицима омогућавају да препознају и остварују сопствене потребе и интересе, развијају своје потенцијале и личност, уважавају права, потребе, интересе и идентитет других, као и да активно, одговорно и конструктивно учествују у економском, друштвеном и културном животу, доприносећи демократском, економском и културном развоју заједнице.

2.3 Циљеви и задаци програма образовања:

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;
- оспособљавање ученика да користи стандардни матерњи језик, ефикасно комуницира у усменом и писаном облику у различите сврхе;
- оспособљавање ученика да комуницирају у усменом и писаном облику на теме из свакодневног живота на страном језику;
- стицање способности за уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема;
- овладавање информационо-комуникационим технологијама;
- развијање вештина и техника уметничког изражавања;
- познавање различитих техника, стилова и медија уметничког изражавања;
- развијање свести о значају вишејезичности у савременој вишекултурној заједници;
- разумевање повезаности различитих научних дисциплина;
- разумевање и сналажење у садашњости и повезаности друштвених појава и процеса у простору и времену (Србија, Европа, свет);
- подстицање и развој физичких и здравствених способности ученика што ће се остваривати кроз спортске активности, разговоре са ученицима на часовима одељењског старешине и сарадњом са релевантним институцијама ван школе;
- оспособљавање за даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења путем секција, самосталног истраживачког рада и упућивањем на самостално коришћење библиотеке;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући позив путем професионалне оријентације;

- развијање свести о националној припадности, неговање народне традиције и културе путем проучавања народне баштине, обичаја, веровања и презентовања народне ношње;
- омогућавање укључивања у процес европског и међународног повезивања учешћем ученика на фестивалима ван Србије (Р. Словачка);
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине путем реализације многобројних активности Еколошке секције;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности и демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва кроз различите радионице које ће се реализовати на часовима Грађанског васпитања и часовима одељењског старешине;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све кроз дискусије на часовима одељењског старешине и Грађанског васпитања;
- развијање код деце и ученика радозналости и отвореност за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције кроз часове Верске наставе и обележавање значајних верских празника;
- јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост на ЧОС-у ;
- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода, која су истакнута на видном месту у учионицама, како бисмо допринели развијању способности ученика за живот у демократски уређеном друштву;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности кроз спортска и културна дружења у школи и ван ње.
- познавање вредности сопственог културног наслеђа и повезаности са другим културама и традицијама;
- развијање одговорног односа према сопственом здрављу и здрављу других.

2.4 Законске одредбе

Основна школа „Млада поколења“ у Ковачици реализовала је циљеве и задатке основног образовања и васпитања у складу са Уставом Републике Србије и на основу Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. Гласник РС“, бр. 88/2017 и 27/2018-др. Закони, 6/2020 и 129/2021, 92/2023 и 19/2025) - члан 62., где је прописано да је установа дужна да донесе свој Школски програм, као основу планирања и реализације образовно-васпитног рада.

Школски програм се заснива на важећим Законским и подзаконским актима, правилницима о наставним плановима и програмима, школском календару,

нормативима, упутствима и осталим педагошко стручним и управним прописима.

План и програм наставе и учења обавезних предмета по разредима се реализује по следећим важећим документима:

- Закон о основама система образовања и васпитања („Сл. Гласник РС, бр. 88/2017 и 27/2018 - др. закони, 10/2019, 6/2020, 129/2021, 92/2023, 19/2025.)
- Закон о основном образовању и васпитању („Сл. гласник РС", бр. 55/2013, 101/2017 и 27/2018 - др. закон, 10/2019, 129/2021, 92/2023, 19/2025.)
- Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника, васпитача и стручних сарадника („Сл. гласник РС", бр. 109/2021)
- Правилник о степену и врсти образовања наставника и стручних сарадника у основној школи („сл. гласник РС – Просветни гласник“, 11/2012-1, 15/2013-9, 2/2016-1, 10/2016-275, 11/2016-552, 2/2017-1, 3/2017-12, 13/2018-62, 11/2019-206, 2/2020-37, 8/2020-597, 16/2020-22, 19/2020-1, 3/2021-54, 4/2021-1, 17/2021-75, 18/2021-1, 1/2022-1, 2/2022-653, 5/2022-31, 6/2022-1, 10/2022-505, 15/2022-3, 16/2022-2, 7/2023-1, 15/2023-1, 1/2024-1, 3/2024-14)
- Правилник о степену и врсти образовања наставника који изводе образовно-васпитни рад из изборних предмета у основној школи: 11/2012-7, 15/2013-10, 10/2016-275, 11/2016-552, 2/2017-1, 11/2017-179, 16/2020-22, 3/2021-55, 7/2023-14
- Правилник о општим основама школског програма („Сл. Гласник РС – Просветни гласник", бр. 5/2004-1)
- Правилник о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи („Службени гласник РС – Просветни гласник" , бр.30/2019-46)
- Правилник о стандардима квалитета рада установе („Службени гласник РС", бр.14/2018, 1/2024)
- Правилник о програму свих облика рада стручних сарадника („Службени гласник РС – Просветни гласник" , бр.5/2012, 6/2021-341)
- Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Службени гласник РС– Просветни гласник" , бр.65/2018)
- Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Сл. гласник РС", бр. 11/2024).
- Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету и ученику (Сл. гл. РС – 80/18)
- Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање (Сл. гл. РС бр.39/9; бр.74/18)
- Правилник о обављању друштвено-корисног, односно хуманитарног рада у установама образовања и васпитања („Сл. гласник РС", бр. 10/2024).
- Стручно упутство о начину израде школске документације, Министарство просвете, науке и технолошког развоја (број: 119-01-346/1/2014-01, датум: 27.8.2014. године
- Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Сл.гл.РС“ бр.74/18)

2.5 Циљеви и задаци програма образовања и васпитања

Програм образовања и васпитања усмерен је на остваривање следећих циљева и задатака:

- развијање интелектуалних способности, функционалних знања и компетенција ученика неопходних за разумевање природе, друштва, себе и света у којем живе, у складу са њиховим развојним потребама, способностима и интересовањима;
- оспособљавање ученика за правилну и ефикасну употребу стандардног матерњег језика, као и за јасно и сврсисходно усмено и писано комуницирање у различитим животним ситуацијама;
- развијање комуникацијских компетенција на страном језику за успешно споразумевање у свакодневним животним околностима;
- развијање способности за уочавање, дефинисање, анализу и креативно решавање проблема;
- стицање и унапређивање дигиталних компетенција и оспособљавање за безбедно, одговорно и сврсисходно коришћење информационо-комуникационих технологија;
- подстицање креативности и развијање вештина уметничког изражавања кроз различите облике стваралаштва;
- упознавање ученика са различитим техникама, стиловима и медијима уметничког изражавања;
- развијање свести о значају вишејезичности и интеркултуралности у савременом мултикултурном друштву;
- подстицање разумевања међусобне повезаности различитих научних дисциплина и њихове примене у свакодневном животу;
- развијање способности разумевања друштвених појава и процеса у временском и просторном контексту, на нивоу Србије, Европе и света;
- унапређивање физичког и психичког здравља ученика кроз спортске активности, здравствено-васпитни рад, часове одељењског старешине и сарадњу са релевантним институцијама;
- оспособљавање ученика за даље образовање, самостално учење и доживотно усавршавање кроз истраживачки рад, рад у секцијама и коришћење библиотечких и других извора знања;
- развијање способности за самостално, одговорно и промишљено доношење одлука које се односе на лични развој и избор будућег занимања, уз подршку програма професионалне оријентације;
- развијање националног идентитета, неговање културне баштине, традиције, обичаја и културних вредности сопственог народа, уз уважавање културне разноврсности;
- подстицање учешћа ученика у европским и међународним програмима сарадње, културним манифестацијама, фестивалима и другим облицима међународне размене;

- развијање еколошке свести, одговорног односа према природи и животној средини кроз наставне и ваннаставне активности, укључујући рад еколошких секција и изборне програме;
- усвајање и развијање основних моралних, социјалних и демократских вредности, као и неговање хуманости, солидарности, толеранције и одговорног понашања;
- подстицање ученика на изградњу личног система вредности заснованог на поштовању људских права, различитости, равноправности и добробити за све;
- развијање радозналости, отворености и поштовања према културама, традиционалним црквама, верским заједницама и различитим националним и културним идентитетима;
- јачање међусобног поверења, сарадње и ненасилне комуникације међу ученицима, као и превенција свих облика дискриминације, нетолеранције и насиља;
- развијање свести о људским, дејим и грађанским правима, као и о личним одговорностима у демократском друштву;
- неговање другарства, међусобног уважавања, сарадње и заједништва, уз подстицање личне одговорности кроз наставне, спортске, културне и хуманитарне активности;
- упознавање и вредновање сопственог културног наслеђа, уз разумевање његове повезаности са другим културама и традицијама;
- развијање одговорног односа према сопственом здрављу, здрављу других и усвајање здравих стилова живота.

3. Основне одлике школе

3.1 О школи

Основна школа „Млада поколења“ налази се у самом центру Ковачице. Школа је окружена зеленилом парка. У непосредној близини школе налазе се све јавне установе са којима школа успешно сарађује: Дом културе, Галерија наивне уметности, Зграда општинске управе, Градска библиотека, предшколска установа, Центар за социјални рад, полиција итд. Ковачица је централно место у општини, која је карактеристична по томе што је мултинационална, мултиетничка и мултиконфесионална средина а у којој су у службеној употреби 4 језика и то словачки, српски, мађарски и румунски.

Школа је основана 1803. године, непосредно по оснивању места. Тадашња школа имала је само једно одељење. Садашња зграда саграђена је 1961. године и пуштена у функцију одмах наредне године од другог полугодишта. Од 1963. године школа носи име Млада поколења. Почетком осамдесетих година прошлог века је била преименована у основну школу Едвард Кардељ, да би јој 1990. године било враћено име, које и данас носи.

Садашња школа је основана у складу са Законом о класификацији делатности и о регистру јединица разврставања („Службени лист СРЈ“, бр.31/96 и „Службени гласник РС“, бр.104/09).

Школа је врло пространа, привлачи својом уредношћу и одише пријатном и топлим атмосфером. У њој су се школовале многе генерације ученика овог места.

Школа је и једна од оснивача тзв. Кола братства, у којем су узеле учешће више од десетак школа са територије бивше Југославије, и једном годишње на сусретима школа презентовале свој рад. Школа је током свог постојања и рада добијала бројне награде и признања како за успешан васпитно-образовни рад са ученицима, тако и за постигнуте резултате на такмичењима у знању и вештинама, за хуманитарне и културне активности.

У скорашње време 2004. године постала је чланица Међународних школа мира, које негују ненасилну културу понашања а чије је седиште у Канади. Од 2011. године је носилац плакете Школа без насиља, Уницефовог пројекта, чији је главни циљ смањивање свих облика насиља, путем ненасилног решавања конфликта.

3.2 Организација рада школе

Сви облици образовно-васпитног рада реализују се у оквиру петодневне радне недеље. Школа ради у две смене и то у преподневној и поподневној смени, а настава се одвија у следећим временским интервалима:

I смена - Преподневна смена – разредна настава од 7,30 – 12,40 часова,

I смена - Преподневна смена – предметна настава од 7,30 – 13,30 часова,

II смена - Поподневна смена - разредна настава од 13,30 – 18,40 часова,

II смена - Поподневна смена - предметна настава од 13,00 – 19,00 часова.

Ученици нижих и виших разреда се наизменично недељно смењују .

3.3 Статусни, просторно и материјално-технички услови рада

Основна школа „Млада поколења“ у Ковачици, организована је као установа. Школа је образовно – васпитна организација у којој ученици стичу основно образовање и васпитање на словачком и на српском наставном језику.

Целокупни образовно-васпитни рад одвија се у два непосредно повезане објекта: у згради школе, и у згради у школском дворишту, чији је један део адаптиран за рад са ученицима са сметњама из спектра аутизма.

Наставне и ваннаставне активности одвијају се у кабинетима и учионицама опремљеним савременим и другим пратећим наставним средствима.

школска зграда	број:	у м ²
учионица/ продужени боравак	15	908
кабинети (лабораторије) / учионице са помоћним просторијама	6	332
кабинет информатике / библиотека- медијатека	1	73
сала за физичко васпитање	1	606
остале просторије (управа школе просторије стручних сарадника...)	7	1737
кухиња и трпезарија	2	244
укупно:	32	3900

У школи постоје укупно 21 просторија за извођење наставе. Ученици разредне наставе имају наставу у својим учионицама док ученици у предметној настави прелазе по завршетку часа из кабинета у кабинет.

Наша школа има опремљене кабинете за: информатику, географију, ликовну културу, музичку културу, технику и технологију, биологију, хемију и историју.

У свакој учионици постоји лаптоп и пројектор као и приступ интернету, што омогућава наставницима да користе дигиталне уџбенике као и различите друге садржаје. Обзиром да одређени број кабинета има и интерактивне табле то даје могућност да се настава учини занимљивијом и у већој мери интерактивном.

Настава физичког и здравственог васпитања изводи се у опремљеној фискултурној сали. Школа, такође, има и спортске терене у школском дворишту, а окружена је зеленом и парком. У школи постоји 1 учионица за продужени боравак и библиотека/читаоница са фондом више од 11 000 књига, на словачком и на српском језику.

У школи ради опремљена кухиња са инвентаром неопходним за дистрибуирање ужине ученицима и за продужени боравак.

3.4 Динамика рада у ванредним ситуацијама

У случајевима ванредних ситуација динамика и организација рада се усклађује са препорукама надлежних институција.

4. Организација васпитно – образовног рада школе

Организација васпитно – образовног рада утврђена је Правилником о школском календару.

Правилником о школском календару утврђује се време остваривања образовно-васпитног рада у току школске године, време и трајање школског распуста ученика, у основним школама са седиштем на територији Аутономне покрајине Војводине.

Остали обавезни и факултативни облици образовно-васпитног рада предвиђени наставним планом и програмом за основне школе планирају се годишњим планом рада.

4.1 Реализација наставе током ванредних околности

Планирање, остваривање, праћење и вредновање наставе је сложен процес, који постаје још сложенији током ванредних околности. С обзиром на то да најчешће није познато колико ће ванредне околности трајати, потребно је наставу и све њене компоненте прилагодити новонасталој ситуацији и новом начину организације рада школе. На основу посебног програма, а у складу са просторним и техничким могућностима школа доноси оперативни план за организацију и реализацију образовно – васпитног рада. Настава у школи организује се на начин који осигурава безбедност и здравље ученика и запослених у складу са препорукама надлежних опргана и институција.

5. Програми наставе и учења

Програмом наставе и учења се утврђују циљеви, исходи и садржаји образовања и васпитања за одређени предмет, као и начини њиховог остваривања. Њиме се наставницима пружа оквир за планирање, организацију и реализацију наставе, при чему се посебна пажња посвећује развијању функционалних знања, вештина, способности и компетенција ученика.

5.1 Програм обавезних и изборних предмета

Програми обавезних и изборних предмета/програма обухваћени и прецизирани су следећим Правилницима:

1. разред

Програм наставе и учења у 1. разреду са циљевима учења обавезних и изборних предмета и активности, компетенцијама, исходима учења и начину остваривања програма, објављени су у:

Правилнику о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, бр. 10/2017-1, 12/2018-1, 15/2018-1, 18/2018-1, 1/2019-18, 2/2020-1, 16/2022-1, 1/2023-79 (исправка), 13/2023-455, 14/2023-383, 11/2024-1, 1/2026-157

2. разред

Програм наставе и учења у 2. разреду са циљевима учења обавезних и изборних предмета и активности, компетенцијама, исходима учења и начину остваривања програма, објављени су у:

1. Правилнику о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања

(„Сл.гласник РС – Просветни гласник“, бр. 10/2017, 12/2018, 15/2018, 18/2018, 1/2019, 2/2020, 16/2022, 1/2023, – исправка, 13/2023 и 14/2023, 11/2024)

2. Правилнику о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 16/2018-47, 3/2019-1, 5/2021-1, 13/2023-457)

3. разред

Програм наставе и учења у 3. разреду са циљевима учења обавезних и изборних предмета и активности, компетенцијама, исходима учења и начину остваривања програма, објављени су у:

1. Правилнику о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, бр. 10/2017, 12/2018, 15/2018, 18/2018, 1/2019, 2/2020, 16/22, 1/2023, – исправка, 13/23 и 14/23, 11/24)

2. Правилнику о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, бр. 5/2019-6, 1/2020-1, 6/2020-1, 7/2022-1, 13/2023-457)

4. разред

Програм наставе и учења у 4. разреду са циљевима учења обавезних и изборних предмета и активности, компетенцијама, исходима учења и начину остваривања програма, објављени су у:

1. Правилнику о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, бр. 10/2017, 12/2018, 15/2018, 18/2018, 1/2019, 2/2020, 16/22, 1/2023, – исправка, 13/23 и 14/23, 11/24)
2. Правилнику о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, бр. 11/2019-1, 6/2020-20, 7/2021-671, 1/2023-1, 13/2023-458)

5. разред

Програм наставе и учења у 5. разреду са циљевима учења обавезних и изборних предмета и активности, компетенцијама, исходима учења и начину остваривања програма, објављени су у:

1. Правилнику о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС – Просветни гласник", бр. 6/2007, 2/2010, 7/2010-др.правилник, 1/2013, 4/2013, 11/2016, 6/2017, 8/2017, 9/2017, 12/2018, 15/2018)
2. Правилнику о плану наставе и учења за пети разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, бр. 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1, 16/2022-1, 13/2023-458, 14/2023-384, 3/2024-1, 6/2025-7, 1/2026-219)

6. разред

Програм наставе и учења у 6. разреду са циљевима учења обавезних и изборних предмета и активности, компетенцијама, исходима учења и начину остваривања програма, објављени су у:

1. Правилнику о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС – Просветни гласник", бр. 6/2007, 2/2010, 7/2010-др.правилник, 1/2013, 4/2013, 11/2016, 6/2017, 8/2017, 9/2017, 12/2018, 15/2018)
2. Правилника о плану наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, бр. 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1, 16/2022-1, 13/2023-458, 14/2023-384, 3/2024-1, 6/2025-7, 1/2026-219)

7. разред

Програм наставе и учења у 7. разреду са циљевима учења обавезних и изборних предмета и активности,

компетенцијама, исходима учења и начину остваривања програма, објављени су у:

1. Правилнику о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за седми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС – Просветни гласник", бр. 6/2007, 2/2010, 7/2010-др.правилник, 1/2013, 4/2013, 11/2016, 6/2017, 8/2017, 9/2017, 12/2018, 15/2018)
2. Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, бр. 5/2019-61, 1/2020-60, 6/2020-99, 8/2020-597, 5/2021-4, 17/2021-42, 16/2022-2, 13/2023-460, 14/2023-399, 6/2025-22)
3. Правилник о плану наставе и учења за седми и осми разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, број 18/2018, 13/2023);

8. разред

Програм наставе и учења у 8. разреду са циљевима учења обавезних и изборних предмета и активности,

компетенцијама, исходима учења и начину остваривања програма, објављени су у:

1. Правилнику о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС – Просветни гласник", бр. 6/2007, 2/2010, 7/2010-др.правилник, 1/2013, 4/2013, 11/2016, 6/2017, 8/2017, 9/2017, 12/2018, 15/2018)
2. Правилник о плану наставе и учења за седми и осми разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, број 18/2018, 13/2023);
3. Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, бр. 11/2019-61, 2/2020-6, 6/2020-118, 5/2021-8, 17/2021-58, 16/2022-2, 13/2023-470, 14/2023-407, 4/2024-1, 6/2025-38)
4. Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, бр 2/2010-13, 3/2011-129 (др. правилник), 8/2013, 5/2014, 11/2016, 11/2016, 7/2017, 12/2018, 10/2019, 3/2020)

5.2 Исходи образовања и васпитања

Исходи образовања и васпитања представљају јасно дефинисана очекивања о томе шта ученик треба да зна, разуме и буде способан да примени, покаже или уради након завршетка одређеног нивоа образовања и васпитања. Они представљају важну основу за планирање, реализацију, праћење и вредновање образовно-васпитног процеса и усмеравају рад школе ка развијању функционалних знања и компетенција ученика.

Остваривањем исхода образовања и васпитања ученик постепено развија способност да јасно и аргументовано изражава и тумачи идеје, мисли, осећања, чињенице и ставове у усменом и писаном облику. Оспособљава се да самостално прикупља, анализира, организује и критички процењује информације, као и да разликује чињенице од њихових тумачења и интерпретација. У складу са својим културним и језичким окружењем, потребама и интересовањима, ученик развија способност функционалног коришћења српског језика, језика националне мањине и страних језика.

Посебна пажња усмерена је на развијање способности ученика да ефикасно и критички користи научна и технолошка знања, уз одговоран однос према сопственом здрављу и животу, животу других људи и очувању животне средине. Истовремено, ученик развија способност за сарадњу и ефикасан рад са другима у различитим облицима организовања, као члан тима, групе, организације или шире заједнице.

Важан исход образовања јесте развијање способности учења и самосталног стицања знања. Ученик постепено усваја стратегије успешног учења, развија самосталност, истрајност и одговорност у раду и оспособљава се да управља сопственим активностима и временом. Развија и математичко мишљење и способност примене математичких знања у решавању различитих проблема и практичних ситуација из свакодневног живота.

Ученик се оспособљава за поуздано, критичко и одговорно коришћење дигиталних технологија, уз развијање свести о значају безбедног понашања у дигиталном окружењу. Истовремено се подстиче његова способност да се активно и конструктивно укључује у различите облике радног и друштвеног живота, да поштује људска права и слободе, да комуницира асертивно и ненасилно и да на конструктиван начин доприноси решавању сукоба и изазова који произлазе из различитости савременог друштва.

Образовно-васпитни процес треба да допринесе развијању иницијативности, предузимљивости и спремности ученика да прихвата и покреће промене. Ученик се оспособљава да преузима одговорност за сопствене поступке, поставља циљеве, планира активности и истрајно ради на њиховом остваривању. Кроз различите облике рада развија способност да осмишљава и реализује идеје, планира и управља пројектима и да своје потенцијале усмерава ка личном развоју, афирмацији и доприносу друштвеној и привредној заједници.

Посебан значај има развијање способности ученика да свет посматра као целину међусобно повезаних система. Приликом сагледавања и решавања конкретних проблема ученик треба да разуме њихову повезаност са ширим природним, друштвеним, економским и културним контекстом, као и да препозна последице сопствених одлука и поступака.

Остваривањем исхода образовања и васпитања ученик развија свест о сопственој култури и идентитету, али истовремено упознаје и уважава културну разноликост. Подстиче се његова отвореност према различитим облицима креативног изражавања и способност да своје идеје, искуства и осећања изражава и доживљава кроз различите медије и области уметности, укључујући музику, књижевност, сценске и визуелне уметности.

Остваривање исхода образовања и васпитања не везује се за појединачни наставни предмет или један облик рада, већ се обезбеђује целокупним образовно-васпитним процесом. Исходи се развијају и прате на свим нивоима образовања и васпитања, кроз различите облике, методе, начине и садржаје рада, као и кроз наставне и ваннаставне активности школе.

5.3 Стандарди образовања и васпитања

Стандарди образовања и васпитања представљају скуп норми на основу којих се врши процена квалитета у систему образовања и васпитања, и то:

- 1) стандарди постигнућа ученика;
- 2) стандарди квалитета рада установе;
- 3) стандарди квалитета уџбеника;
- 4) стандарди компетенција наставника, васпитача и стручних сарадника;
- 5) стандарди компетенција директора.

5.4 Кључне компетенције за целоживотно учење

Кључне компетенције представљају повезан и интегрисан скуп знања, вештина, способности, ставова и вредности које су неопходне сваком појединцу за успешно учење, лични развој и остваривање сопствених потенцијала, активно учешће у друштвеном животу и успешно укључивање у свет рада. Оне се развијају постепено током целокупног образовања и васпитања и представљају основу за целоживотно учење и прилагођавање променама у савременом друштву.

Кључне компетенције за целоживотно учење су:

- 1) комуникација на матерњем језику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој или писаној форми;
- 2) комуникација на страном језику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој или писаној форми укључујући вештине посредовања сумирањем, тумачењем, превођењем, парафразиранјем и на друге начине, као и интеркултурално разумевање;
- 3) математичке, научне и технолошке компетенције: основно нумеричко резоновање, разумевање света природе, способност примене знања и технологије за људске потребе (медицина, транспорт, комуникације и др.);

- 4) дигитална компетенција: самопоуздано и критичко коришћење информационих и комуникационих технологија за рад, одмор и комуникацију;
- 5) учење учења: способност да се ефективно управља сопственим учењем: планирање, управљање временом и информацијама, способност да се превазиђу препреке како би се успешно учило, коришћење претходних знања и вештина, примена знања и вештина у различитим ситуацијама, индивидуално и/или у групи;
- 6) друштвене и грађанске компетенције: способност да се ефикасно и конструктивно учествује у друштвеном и радном животу и да се ангажују у активном и демократском учешћу, посебно у све разноврснијим заједницама;
- 7) осећај за иницијативу и предузетништво: способност да се идеје претворе у акцију кроз креативност, иновативност и преузимање ризика, као и способност за планирање и управљање пројектима;
- 8) културолошка освешћеност и изражавање: способност да се схвати значај креативних идеја, искустава и емоција у различитим медијима – музика, књижевност, плес, ликовна уметност и друго. Компетенције из става 1. овог члана, осим оквира традиционалних школских предмета, обухватају и ангажују школска знања на припреми ученика да буду конкурентни и функционални у садашњем и будућем образовном и професионалном простору и да компетентно и активно остварују своје грађанске улоге.

5.5 Опште међупредметне компетенције

Усмереност образовно-васпитног рада на развијање општих међупредметних и кључних компетенција има за циљ да ученици стечена знања, вештине, способности, ставове и вредности повезују и функционално примењују у различитим животним, школским и практичним ситуацијама. На тај начин се ученици подстичу да знања не усвајају изоловано, већ да их повезују, користе у новим контекстима и примењују у решавању различитих проблема и задатака.

Опште међупредметне компетенције заснивају се на кључним компетенцијама и развијају се континуирано кроз наставу свих наставних предмета и различите облике образовно-васпитног рада. Њихов развој омогућава ученицима да повезују знања из различитих области, да их примењују у различитим ситуацијама и да развијају способности неопходне за успешно учење, решавање проблема, комуникацију и сарадњу.

Посебан значај ових компетенција огледа се у њиховој широкој примењивости. Оне ученицима омогућавају да се успешно сналазе у различитим животним и друштвеним ситуацијама, да самостално доносе одлуке, преузимају одговорност, сарађују са другима и активно учествују у животу заједнице. Истовремено, развијање ових компетенција представља важну основу за лично остварење и развој, успешан наставак образовања, укључивање у друштвене токове и будуће запошљавање.

Развој општих међупредметних компетенција представља континуиран процес који се остварује током целокупног школовања и припрема ученике за самостално и одговорно функционисање у савременом друштву. На тај начин оне постају важна основа за целоживотно учење, професионални развој и активно учешће у различитим областима друштвеног живота.

Опште међупредметне компетенције за крај обавезног основног образовања и васпитања у Републици Србији, су:

- 1) компетенција за учење;
- 2) одговорно учешће у демократском друштву;
- 3) естетичка компетенција;
- 4) комуникација;
- 5) одговоран однос према околини;
- 6) одговоран однос према здрављу;
- 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;
- 8) рад са подацима и информацијама;
- 9) решавање проблема;
- 10) сарадња;
- 11) дигитална компетенција

6. Наставни план основног образовања и васпитања

Школски програм садржи обавезни и изборни део, као и остале облике образовно-васпитног рада. Обавезни део Школског програма односи се на обавезне предмете од 1. до 8 разреда, док изборни део се односи на изборне наставне предмете/програме и садржаје за које се ученик опредељује у складу са својим интересовањима.

6.1 Обавезни наставни предмети

6.1.1. Недељни и годишњи фонд часова – први циклус

6.1.1.1. Први циклус – наставни језик: словачки

ред.бр.	наставни предмет	I разред		II разред		III разред		IV разред	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1	Словачки језик	10	360	10	360	10	360	10	360
2	Српски језик као нематерњи	4	144	4	144	6	216	6	216
3	Енглески језик	4	144	4	144	4	144	4	144
4	Математика	10	360	10	360	10	360	10	360
5	Свет око нас	4	144	4	144	0	0	0	0
6	Природа и Друштво	0	0	0	0	4	144	4	144
7	Ликовна култура	2	72	4	144	4	144	4	144
8	Музичка култура	2	72	2	72	2	72	2	72
9	Физичко и здравствено васпитање	6	216	6	216	6	216	6	216
10	Дигитални свет	2	72	2	72	2	72	2	72
	Укупно у два одељења	44	1584	46	1656	48	1728	48	1728

Напомена: Програм наставних предмета се реализује у одељењима:

I-1, I-2, II-1, II-2, III-1, III-2, IV-1, IV-2

6.1.1.2. први циклус – наставни језик: српски

ред. број	наставни предмет	I разред		II разред		III разред		IV разред	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1	Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
2	Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	72
3	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
4	Свет око нас	2	72	2	72	0	0	0	0
5	Природа и друштво	0	0	0	0	2	72	2	72
6	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
7	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
8	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
9	Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	1	36
	укупно у једном одељењу	20	720	21	756	21	756	21	756

Напомена: Програм наставних предмета се реализује у одељењима:

I-3, II-3, III-3, IV-3

6.1.2. Недељни и годишњи фонд часова – други циклус

6.1.2.1. други циклус – наставни језик: словачки

ред. број	наставни предмет	V разред		VI разред		VII разред		VIII разред	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1	Словачки језик и књижевност	10	360	8	288	8	288	8	272
2	Српски језик као нематерњи	6	216	6	216	6	216	4	136
3	Енглески језик	4	144	4	144	4	144	4	136
4	Ликовна култура	4	144	2	72	2	72	2	68
5	Музичка култура	4	144	2	72	2	72	2	68
6	Историја	2	72	4	144	4	144	4	136
7	Географија	2	72	4	144	4	144	4	136
8	Физика	0	0	4	144	4	144	4	136
9	Математика	8	288	8	288	8	288	8	272
10	Биологија	4	144	4	144	4	144	4	136
11	Хемија	0	0	0	0	4	144	4	136
12	Техника и технологија	4	144	4	144	4	144	4	136
13	Информатика и рачунарство	2	72	2	72	2	72	2	68
14	Физичко и здравствено васпитање	6	216	6	216	6	216	6	204
	укупно у два одељења	56	2016	58	2088	62	2232	60	2040

Напомена: Програм наставних предмета се реализује у одељењима:

V-1, V-2, VI-1, VI-2, VII-1, VII-2, VIII-1, VIII-2

6.1.2.2. други циклус – наставни језик: српски

ред. број	наставни предмет	V разред		VI разред		VII разред		VIII разред	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1	Српски језик и књижевност	5	180	4	144	4	144	4	136
2	Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	68
3	Ликовна култура	2	72	1	36	1	36	1	34
4	Музичка култура	2	72	1	36	1	36	1	34
5	Историја	1	36	2	72	2	72	2	68
6	Географија	1	36	2	72	2	72	2	68
7	Физика	0	0	2	72	2	72	2	68
8	Математика	4	144	4	144	4	144	4	136
9	Биологија	2	72	2	72	2	72	2	68
10	Хемија	0	0	0	0	2	72	2	68
11	Техника и технологија	2	72	2	72	4	144	2	68
12	Информатика и рачунарство	1	36	1	36	2	72	1	34
13	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	102
	укупно у једном одељењу	25	900	26	936	31	1116	28	952

Напомена: Програм наставних предмета се реализује у одељењима:

V-3, VI-3, VII-3, VIII-3

6.2 Додатна подршка у образовању и васпитању – инклузивно образовање

На основу члана 78. Закона о основама система образовања и васпитања, школа обезбеђује услове за остваривање инклузивног образовања, чији је циљ обезбеђивање једнаких могућности за квалитетно образовање и васпитање свих ученика, уважавајући њихове индивидуалне потребе, способности и потенцијале.

Ученицима којима је, услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, тешкоћа у учењу, здравствених или других разлога, потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа обезбеђује одговарајуће мере подршке. Те мере обухватају отклањање физичких, комуникацијских и других препрека за учење и пуно учешће у школском животу, као и израду, доношење и реализацију индивидуалног образовног плана (ИОП), у складу са законом и подзаконским прописима.

Основни циљ индивидуалног образовног плана јесте обезбеђивање оптималних услова за напредовање ученика, његово активно учешће у образовно-васпитном процесу, развој самосталности, социјалну укљученост и пуну интеграцију у вршњачку заједницу.

За ученике са изузетним способностима школа обезбеђује израду, доношење и реализацију индивидуалног образовног плана којим се омогућава обогаћивање, проширивање и продубљивање наставних садржаја, као и подстицање развоја њихових талената, креативности, истраживачког духа и постизања резултата у складу са њиховим потенцијалима.

Инклузивно образовање у школи остварује се редовној настави у виду додатне подршке ученицима (ИОП), у одељењима ученика са додатном подршком и у одељењу деце са сметњама из спектра аутизма а кроз сарадњу наставника, стручних сарадника, родитеља, ученика, као и надлежних установа и служби, са циљем обезбеђивања квалитетне и правовремене подршке сваком ученику.

6.2.1. Ученици са додатном подршком

6.2.1.1. Обавезни наставни предмети

Недељни и годишњи фонд часова – први циклус

ред. број	наставни предмет	I разред		II разред		III разред		IV разред	
		Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.
1	Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
2	Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	72
3	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
4	Свет око нас	2	72	2	72	0	0	0	0
5	Природа и друштво	0	0	0	0	2	72	2	72
6	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
7	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
8	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
9	Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	1	36
	укупно у одељењу	20	720	21	756	21	756	21	756

6.2.1.2. Недељни и годишњи фонд часова – други циклус

ред. број	наставни предмет	V разред		VI разред		VII разред		VIII разред	
		Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.
1	Српски језик и књижевност	5	180	4	144	4	144	4	136
2	Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	68
3	Ликовна култура	2	72	1	36	1	36	1	34
4	Музичка култура	2	72	1	36	1	36	1	34
5	Историја	1	36	2	72	2	72	2	68
6	Географија	1	36	2	72	2	72	2	68
7	Физика	0	0	2	72	2	72	2	68
8	Математика	4	144	4	144	4	144	4	136
9	Биологија	2	72	2	72	2	72	2	68
10	Хемија	0	0	0	0	2	72	2	68
11	Техника и технологија	2	72	2	72	2	72	2	68
12	Информатика и рачунарство	1	36	1	36	1	36	1	34
13	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	102
	укупно у одељењу	25	900	26	936	28	1008	28	952

6.3 Изборни наставни предмети и слободне наставне активности

У школи се реализује настава из обавезних изборних предмета и то у оба циклуса: верска настава (евангелистичка и православна) и грађанско васпитање.

Такође реализују се изборни факултативни програми: словачки језик са елементима националне културе и ромски језик са елементима националне културе.

Што се тиче изборне наставе, спроведен је поступак изјашњавања родитеља, по упутствима МП. Родитељи су својим потписом потврдили избор једног од понуђених предмета.

Изборни предмети:

- **Грађанско васпитање**

- **Верска настава:** евангелистичка и православна вероисповест

ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ - Први циклус и други циклус – одељења са српским наставним језиком:

- **Словачки језик** са елементима националне културе,

- **Ромски језик** са елементима националне културе

Други страни језик као обавезни изборни наставни предмет, у другом циклусу у школи спроводи се настава **Немачког језика**.

6.3.1. Недељни и годишњи фонд часова изборна настава – први циклус

6.3.1.1. Разредна настава – наставни језик: словачки

	I разред		II разред		III разред		IV разред	
	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.
Веронаука	2	72	2	72	2	72	2	72
Грађанско васпитање	2	72	2	72	2	72	2	72
укупно у два одељења	4	144	4	144	4	144	4	144

6.3.1.2. Разредна настава – наставни језик: српски

	I разред		II разред		III разред		IV разред	
	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.
Веронаука	1	36	1	36	1	36	1	36
Грађанско васпитање	1	36	1	36	1	36	1	36
Словачки језик са елем. националне културе	2	72	2	72	2	72	2	72
Ромски језик са елем. националне културе	0	0	0	0	0	0	0	0
укупно у једном одељењу	4	144	4	144	4	144	4	144

6.3.2. Недељни и годишњи фонд часова изборна настава-други циклус

6.3.2.1 Предметна настава-наставни језик: словачки

	V разред		VI разред		VII разред		VIII разред	
	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.
Веронаука	2	72	2	72	2	72	2	68
Грађанско васпитање	2	72	2	72	2	72	2	68
укупно у два одељења	4	144	4	144	4	144	4	136

6.3.2.2. Предметна настава – наставни језик: српски

	V разред		VI разред		VII разред		VIII разред	
	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.
Веронаука	1	36	1	36	1	36	1	34
Грађанско васпитање	1	36	1	36	1	36	1	34
Словачки језик са елем. националне културе	2	72	2	72	2	72	2	68
Ромски језик са елем. националне културе	0	0	0	0	2	72	0	0
укупно у једном одељењу	4	144	4	144	6	216	4	136

6.4 Остали облици образовно-васпитног рада

6.4.1. Допунска настава

Допунска настава организује се за ученике који из објективних разлога имају тешкоће у савладавању наставних садржаја и у редовној настави не постижу очекиване образовне исходе. Њена основна сврха је пружање додатне подршке ученицима како би, у складу са својим могућностима, успешно савладали наставно градиво и развијали неопходна знања, вештине и компетенције.

Пре укључивања ученика у допунску наставу утврђују се узроци тешкоћа у учењу, а у процесу идентификације и планирања подршке учествују предметни наставник, одељењски старешина, стручни сарадници школе и родитељи. На основу процене потреба ученика наставник организује рад у мањим групама или индивидуално, прилагођавајући методе рада, темпо и начин обраде наставних садржаја.

Допунска настава реализује се током целе школске године, одмах након уочавања потребе за додатном подршком. Учешће ученика траје онолико дуго колико је потребно да превазиђе уочене тешкоће и достигне очекивани ниво постигнућа.

Допунска настава се организује за све предмете један час недељно.

6.4.2. Додатна настава

Додатна настава намењена је ученицима од четвртог до осмог разреда који показују посебна интересовања, способности и мотивацију за продубљивање и проширивање знања из појединих наставних предмета. Њен циљ је да ученицима омогући да развијају своје потенцијале, истраживачки дух, креативност и самосталност у раду.

Полазећи од наставног програма, садржаји додатне наставе обогаћују се новим темама, сложенијим задацима и различитим облицима истраживачког и пројектног рада, у складу са интересовањима ученика и стручном проценом наставника. На тај начин ученицима се пружа могућност да своја знања примењују у новим ситуацијама и да се припремају за такмичења, смотре и друге облике представљања постигнућа.

Додатна настава планира се у оквиру недељног распореда часова и реализује се током целе школске године. Планови рада по наставним предметима саставни су део Годишњег плана рада школе.

6.4.3. Слободне активности

Слободне активности представљају значајан сегмент васпитно-образовног рада школе и омогућавају ученицима да, у складу са својим интересовањима, способностима и потребама, развијају креативност, сарадњу, иницијативу и одговорност. Кроз различите радионице и друге облике рада ученици стичу нова знања и искуства, развијају таленте и активно учествују у животу школе и локалне заједнице.

Школа настоји да понуди разноврсне садржаје који обухватају области науке, уметности, спорта, технике, екологије, хуманитарног рада и других области од интереса за ученике. На тај начин ученицима се пружа могућност да квалитетно организују своје слободно време, развијају социјалне и комуникацијске вештине, јачају самопоуздање и стичу навике тимског и самосталног рада.

6.4.3.1. Слободне наставне активности – први циклус

Слободне наставне активности се реализују једном недељно за све ученике. Садржаји обухватају области науке, уметности, спорта, технике, екологије и других области.

6.4.4.1 Слободне наставне активности – други циклус пети и шести разред :

- Драмска уметност,
- Боравак у природи и планинарење,
- Вежбањем до здравља

6.4.4.2 Слободне наставне активности - Други циклус седми и осми разред :

- Уметност,
- Моја животна средина,
- Безбедност у саобраћају

Ученици на почетку школске године имају могућност да бирају једну од понуђених слободних наставних активности коју ће током школске године похађати.

6.4.5. Припремна настава

Припремна настава организује се за ученике који су упућени на полагање поправног или разредног испита, са циљем да им се пружи додатна подршка у савладавању наставних садржаја и успешном испуњавању прописаних образовних исхода. Кроз овај облик рада ученицима се омогућава систематизација и утврђивање знања, отклањање уочених недостатака и развијање сигурности у примени стечених знања.

Садржаји припремне наставе планирају се у складу са програмом наставе и учења за одговарајући предмет, а реализују се применом метода и облика рада који су

прилагођени потребама ученика. Посебна пажња посвећује се областима у којима су уочене највеће тешкоће, како би се ученицима омогућило да савладају наставно градиво.

Припремна настава организује се непосредно пре испитних рокова, у складу са школским календаром и важећим прописима, најчешће током јуна и августа.

6.4.6. Припремна настава за полагање завршног испита

У циљу што успешније припреме ученика за полагање завршног испита, школа организује припремну наставу за ученике осмог разреда из предмета који су обухваћени завршним испитом. Овај облик рада омогућава ученицима да систематизују стечена знања, увежбају решавање различитих типова задатака и стекну већу сигурност и самопоуздање приликом полагања испита.

Припремна настава реализује се из српског, односно матерњег језика и математике, као и из изборног предмета, у складу са важећим прописима. Рад се организује кроз обнављање кључних наставних садржаја, решавање задатака са претходних завршних испита, анализу најчешћих грешака и развијање стратегија за успешно решавање тестова.

Припремна настава се реализује током другог полугодишта, док се у завршном периоду школске године, нарочито током маја и јуна, њен интензитет повећава како би ученици били што боље припремљени за полагање завршног испита и наставак школовања.

6.4.7 Час одељењског старешине

Час одељењског старешине представља значајан облик непосредног васпитно-образовног рада са ученицима и има важну улогу у остваривању васпитне функције школе. Кроз овај облик рада подстиче се целовит развој личности ученика, развијају се позитивни међуљудски односи, јача осећај припадности одељењској заједници и стварају услови за успешно функционисање ученика у школском окружењу.

Одељењски старешина је носилац активности које доприносе повезивању наставног, васпитног и социјалног аспекта школског живота. Своју улогу остварује координацијом рада ученика, наставника, стручних сарадника, родитеља и других учесника у образовно-васпитном процесу, настојећи да обезбеди повољну климу за учење, сарадњу и лични развој сваког ученика.

Основни циљ часа одељењског старешине јесте да, поред реализације планираних васпитних садржаја, омогући ученицима стицање знања, вештина и ставова који су од изузетног значаја за њихово одрастање и одговорно учешће у демократском друштву.

Током школске године посебна пажња посвећује се упознавању ученика са правима, обавезама и правилима живота и рада у школи, развијању међупредметних

компетенција, неговању културе дијалога, међусобног уважавања, толеранције и одговорности. Садржаји рада усмерени су и на јачање здравих стилова живота, очување физичког и менталног здравља, развијање позитивног односа према раду и учењу, као и на превенцију свих облика дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања. У складу са потребама ученика, разматрају се и теме које се односе на породичне, социјалне и развојне околности које могу утицати на њихово напредовање и добробит.

Часови одељењског старешине реализују се једном недељно у складу са Годишњим планом рада школе, оперативним планом одељењског старешине и актуелним потребама ученика и одељењске заједнице.

Сарадња са родитељима представља један од основних предуслова успешног васпитно-образовног рада. Одељењски старешина настоји да успостави партнерски однос заснован на међусобном поверењу, редовној комуникацији и заједничкој одговорности за развој и напредовање ученика.

Кроз родитељске састанке, индивидуалне разговоре и друге облике сарадње родитељи се благовремено информишу о постигнућима, понашању и потребама своје деце, као и о активностима које школа реализује. Посебна пажња посвећује се сарадњи са родитељима ученика којима је потребна додатна образовна, васпитна или социјална подршка. У тим случајевима одељењски старешина, у сарадњи са стручним сарадницима и родитељима, учествује у планирању и реализацији одговарајућих мера подршке, укључујући и израду Индивидуалног образовног плана (ИОП), у складу са важећим прописима.

6.4.8 Слободне ваннаставне активности – школске секције

Слободне ваннаставне активности – школске секције представљају организоване облике образовно-васпитног рада који се реализују ван редовне наставе, а ученицима омогућавају да, у складу са својим интересовањима, способностима и потребама, проширују и продубљују знања, развијају таленте, креативност, практичне вештине и међупредметне компетенције.

У нашој школи се реализују следеће секције:

- Литерарна
- Рецитаторска
- Фолклорна
- Музичка
- Ликовна
- Секција из историје
- Секција из географије
- Секција из математике
- Секција страних језика

- Секција за роботiku и ИКТ
- Новинарска секција
- Еколошка секција
- Саобраћајна секција
- Спортске секције (кошарка, одбојка, фудбал, атлетика, рукомет, плес)
- Секције које се реализују у оквиру клубова (пливање, карате, џудо, куглање, шах)

7. Програм екскурзија и наставе у природи

Ученичке екскурзије, излети и настава у природи представљају важне облике образовно-васпитног рада који се реализују ван школске средине. Њихова основна сврха је да се наставни садржаји који су обрађени у школи повежу са непосредним искуством у природном и друштвеном окружењу, чиме се омогућава њихово боље разумевање, усвајање и функционална примена у свакодневном животу.

Циљ екскурзија је да ученици непосредно упознају природне појаве и односе, културно-историјско наслеђе, као и привредна и друштвена достигнућа различитих крајева. На тај начин се доприноси проширивању знања, развоју опште културе и јачању образовно-васпитне улоге школе.

Задаци екскурзија огледају се у подстицању ученика да посматрају и проучавају природне објекте и појаве, да уочавају узрочно-последичне везе у реалним условима, као и да развијају интересовање за природу и еколошку свест. Посебан значај има и упознавање начина живота и рада људи у различитим срединама, као и развијање позитивног односа према националним, културним и естетским вредностима. Кроз заједничке активности ученици развијају међупредметне компетенције.

Екскурзије се, у складу са узрастом ученика и програмским садржајима, организују у трајању од једног до два дана током школске године. За ученике од првог до седмог разреда реализују се једнодневне екскурзије, док се за ученике осмог разреда организује дводневна екскурзија. У планирању и реализацији екскурзија учествују и родитељи, посебно у погледу избора дестинација и финансијских услова, уз обавезно поштовање важећих прописа који уређују ову област.

Настава у природи представља посебан облик наставе који се реализује у природно погодним срединама и траје до седам дана. Њен циљ је интегрисано остваривање наставних и ваннаставних садржаја у другачијем амбијенту, уз истовремено остваривање образовних, здравствених и рекреативних ефеката. Кроз наставу у природи ученици непосредно посматрају природне појаве, развијају еколошку свест, уочавају повезаност појава у природи и друштву и упознају различите

крајеве и начин живота људи. Посебан нагласак ставља се на развој сарадње, толеранције, здравих стилова живота и позитивних социјалних односа.

Настава у природи се организује за ученике од првог до четвртог разреда, уз претходну писмену сагласност родитеља за најмање две трећине ученика једног одељења. Организовање насаве у природи има за циљ остваривање садржаја наставних и ваннаставних активности из наставног плана и програма основне школе.

Поред тога, школа може организовати и студијска путовања у циљу учења језика, упознавања других култура и реализације различитих пројектних активности. Ова путовања се реализују уз одобрење надлежне школске управе и у складу са важећим прописима.

8. Програм културних активности

Културна и јавна делатност школе представља саставни и важан део укупног образовно-васпитног рада. Кроз њу се школа афирмише као значајан носилац културног живота у локалној заједници, при чему се остварује стална интеракција између школе и друштвене средине. Ова сарадња се реализује кроз повезивање са различитим установама и организацијама културе, као што су музеји, галерије, позоришта, домови културе, спортска друштва, као и кроз сарадњу са родитељима и локалном самоуправом.

Културне активности у школи обухватају различите облике јавног и стваралачког рада ученика и наставника. У оквиру њих се организују прославе Дана школе, почетка и завршетка школске године, као и свечаности поводом завршетка основношколског образовања. Посебно место заузимају и прославе школских и државних празника, као и различите приредбе, представе, изложбе, концерти, такмичења и смотре ученичких постигнућа.

Значајан сегмент културних активности чине и организоване посете установама културе, као и заједничке активности школе са институцијама локалне самоуправе, које доприносе ширењу образовног и културног утицаја школе у окружењу и развоју културних навика ученика.

Прославе школских и државних празника, као и свечаности поводом почетка и завршетка школске године и завршетка основног образовања, организују се у школском простору или у сарадњи са зајединицом локалне самоуправе у одговарајућим установама културе, у складу са условима и организационим могућностима.

Активност	Носиоци	Време
Добродошлица за прваке	директор школе, учитељице и ученици првог и четвртог разреда	септембар
Примање првака у Дечији савез	директор школе, учитељице и ученици првог и четвртог разреда	октобар
Дечји фестивал Распевани драгуљи / „Rozspievane klenoty“	директор школе, наставник музичке културе, директор Дома културе, ученици од првог до осмог разреда	октобар
Такмичење рецитатора „Rozhlasová súťaž recitátorov“, Нови Сад,	задужени наставници, ученици – рецитатори	октобар
Посета сајму књига	задужени наставници, ученици од петог до осмог разреда	октобар
Учешће на смотри рецитатора „Песниче народа мог“	задужени наставници, ученици - рецитатори	у другом полугодишту
Дечји фестивал „Letí piesen letí“ – Војвођански дечји фестивал	директор школе, задужени наставници, ученици од првог до осмог разреда	децембар
Програм за баке – „Mikulaš“	учитељице и ученици другог разреда, родитељи	децембар
Литерарно вече у школској библиотеци	директор школе, задужени наставници, ученици литерарне секције	децембар
Школска слава – Свети Сава	директор школе, задужени наставници, ученици	27. јануар
Међународни дан матерњег језика	директор школе, задужени наставници, ученици литерарне секције	21. фебруар
Програм за Дан жена – 8. март.	директор школе, задужени наставници, ученици првог разреда и остали ученици	март
Учешће на општинској смотри рецитатора – СО Ковачица	задужени наставници	март
Учешће на литерарном конкурс у Општинске библиотеке-Ковачичка	Ученици литерарне секције	март-април

Активност	Носиоци	Време
мозаика		
Учешће на Општинској смотре фолклора, хора и оркестр	наставник музичке културе, и задужени наставници, хор, фолклор и оркестар	април
Светски дан књиге	библиотекар, ученици	23. април
Програм за Дан школе	директор школе, задужени наставници, ученици од првог до осмог разреда	15. мај
Културно-уметнички програм поводом манифестације Дани Ковачице	директор школе, наставник музичке културе, фолклор, хор	мај
Завршне приредбе ученика четвртог разреда	учитељице и ученици четвртог разреда, родитељи	јун
Свечани програм поводом испраћаја осмака и додела диплома	директор, одељењске старешине, ученици осмог разреда	јун
Светски дан музике	наставник музичке културе, ученици	21. јун
фолклорни фестивал „Zlata brana“ у Кисачу;	задужени наставници, млађи и старији фолклор	јун/јул
Учешћа и гостовања на ликовним, литерарним конкурсима у земљи и Р. Словачкој	задужени наставници, ученици литерарне и ликовне секције	током године
Сусрет младих поета, литерата, и ликовних ствараоца - „Stretnutie pod lipami,, Градови Војводине	задужени наставници, ученици литерарне секције	јун
СНС Бачки Петровац	задужени наставници, млађи и старији фолклор	август

9. Програм продуженог боравака

Продужени боравак у школи представља посебно организован облик рада са ученицима млађих узраста, а који се реализује пре или након редовне наставе. Основни циљ продуженог боравака је да се ученицима обезбеди стимулативно и структурирано окружење док су њихови родитељи на послу. Обзиром да постоји заинтересованост родитеља за ову врсту збрињавања деце, школа има организован продужени боравак, а у складу с тим има и одобрење Министарства за формирање овог одељења.

На нивоу школе постоји 1 одељење, првог и другог разреда.

Циљеви и задаци:

- Формирање, развијање и неговање колектива ученика продуженог боравака;
- Усклађивање активности у продуженом бораваку са наставним градивом, као и распоредом часова редовне наставе одељења чији су ученици укључени у дневни боравак;
- Месечна процена способности, знања, вештина, навика сваког појединачног ученика и предузимање одговарајућих мера;
- Организовање индивидуалног рада ученика, као и подстицање, мотивисање ученика при изради домаћих задатака и савлађивању школског градива уз помоћ наставника, као и међусобне помоћи између ученика, вршњачко учење;
- Коришћење различитих облика рада: индивидуални, групни, рад у пару;
- Планирање самосталног рада ученика (учење актуелног градива, утврђивање, провежбавање) према узрасту, предмету, а посебно према индивидуалним способностима сваког појединачног ученика;
- Развијање и неговање вредности међусобног поштовања, сарадње и солидарности, уз уважавање различитости,
- Усмеравање и мотивисање ученика на истрајност, осамостаљивање у изради датих задатака, уз примену различитих наставних метода и техника;
- Сарадња са учитељима у циљу што квалитетнијег рада са ученицима, као и размена мишљења, како би слика о напредовању сваког појединца била што потпунија.
- Сарадња са стручном службом школе;
- Планирање што разноврснијих садржаја и облика слободних активности неопходних за развој свих компонената личности ученика. Слободне активности подразумевају: креативне радионице, ликовне, музичке, спортске, драмско – рецитаторске, активности самопослуживања и радног васпитања;
- Укључивање ученика у друштвена збивања средине у којој се школа налази;
- Учешће у обележавању значајних датума које школа прославља;
- Оспособљавање ученика за руковање разним наставним средствима;
- Сарадња са родитељима деце продуженог боравака;
- Индивидуални, саветодавни рад са ученицима који имају проблема у понашању и учењу;
- Вођење педагошке документације и портфолија ученика;

10. Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања

Школа је добила Сертификат Уницефовог пројекта „Моја школа, школа без насиља“. На основу пројекта, школа доноси посебан Програм заштите, полазећи од основних постулата овог пројекта, као и Протокола о заштитим деце од насиља, злостављања и занемаривања. Програм заштите деце од насиља, злостављања и занемаривања подразумева како превентивне активности, тако и процедуре и кораке у поступању у заштити ученика од насиља. За ове процедуре задужен је посебно формиран Тим за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања. У оквиру Програма заштите дефинисано је шта се под насиљем подразумева, као и које облике и ниове насиља обухвата.

Насиље подразумева сваки облик једанпут учињеног или поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу, потенцијално или стварно угрожавање безбедности, здравља, развоја или достојанства ученика. Као такво, насиље обухвата широк спектар појавних облика и врста понашања злостављања, занемаривања, искоришћавања или злоупотребе.

Видови насиља:

Физичко насиље подразумева понашање које угрожава телесни интегритет других, односно доводи до стварног или потенцијалног телесног повређивања: гурање, ударање, шутирање и др.

Психичко насиље подразумева понашање које трајно или тренутно угрожава психичко и емоционално здравље ученика или запосленог: омаловажавање, етикетирање, уцењивње, вређање, застаривање и сл.

Социјално насиље представља искључивање из групе и дискриминацију: игнорисање, довођење у позицију неједнакости и неприхватање по било ком односу и др.

Сексуално насиље и злоупотреба подразумева укључивање ученика у сексуалну активност коју они не схватају у потпуности, за коју нису дорасли а која има за циљ задовољење друге особе.

Електронско-дигитално насиље подразумева понашања која угрожавају друге а посредством ИК технологија.

Дискриминација подразумева неоправдано неједнако поступање, прављење разлика, искључивање појединца или групе људи на основу неког њиховог личног својства.

Полазећи од аксиома да је сваки облик насиља над децом могуће предупредити, наша установа има задатак да изгради амбијент који се темељи на следећим постулатима:

- Усвајање и промовисање лепог понашања и узајамног поштовања.
- Апсолутна нулта толеранција на агресију и прекид ћутања о проблемима.
- Јачање личне и колективне одговорности свих актера у систему.
- Успостављање обавезе хитног реаговања за свакога ко има сазнања о насилном чину.
- Спречавање дискриминације и заштита достојанства

10.1 Основни принципи и циљеви програма заштите ученика

Реализација овог Програма и поступање у складу са његовим одредбама заснивају се на принципима којима се обезбеђују безбедно и подстицајно окружење за учење и развој, поштовање достојанства, права и различитости сваког ученика, као и благовремена и ефикасна заштита од свих облика насиља, злостављања, занемаривања, дискриминације и других облика понашања којима се угрожава безбедност и добробит ученика.

У остваривању Програма посебно се поштују принципи равноправности, недискриминације, уважавања индивидуалних потреба и различитости, поверљивости, одговорности и сарадње свих учесника образовно-васпитног процеса. Заштита ученика заснива се на благовременом препознавању ризика, превентивном деловању, одговарајућем реаговању у ситуацијама угрожавања безбедности, као и на пружању подршке ученицима којима је она потребна.

Програмом се подстиче развијање културе ненасиља, толеранције, међусобног уважавања, солидарности и одговорности, као и стварање услова у којима се сваки ученик осећа сигурно, прихваћено и равноправно. Посебна пажња посвећује се развијању способности ученика да препознају ризичне ситуације, да на њих адекватно реагују и да потраже помоћ и подршку одраслих.

У реализацији Програма школа остварује континуирану сарадњу ученика, родитеља, наставника, стручних сарадника и других запослених, као и сарадњу са надлежним институцијама и службама. На тај начин обезбеђује се свеобухватан приступ заштити ученика, превенцији ризичних понашања и унапређивању безбедности и квалитета живота у школској заједници.

Општи циљ Програма

Општи циљ Програма заштите ученика од насиља јесте систематско унапређење квалитета живота и рада у школи. Овај циљ се остварује кроз превентивно деловање ради изградње безбедне средине, као и кроз ефикасне интервенције у случајевима појаве насиља, злостављања и занемаривања.

Специфични превентивни циљеви Програма:

- неговање позитивне школске климе засноване на прихватању, толеранцији и узајамном поштовању.
- систематска идентификација безбедносних ризика анализом школске

документације, мапирањем критичних места у установи и окружењу, као и кроз анкетирање ученика, наставника и родитеља.

- подизање свести и сензибилизација свих актера школског живота за препознавање свих облика насиља и злостављања.
- јачање капацитета за решавање конфликта код наставног и ваннаставног особља, ученика, родитеља и локалне заједнице, ради ефикаснијег суочавања са проблемима насиља.
- едукација запослених и родитеља за рано уочавање промена у понашању деце које могу указивати на потенцијалне ризике од насиља.
- пружање свеобухватне подршке ученицима у превазилажењу личних потешкоћа и изазова у учењу.
- промовисање и примена јасних норми понашања кроз континуирано упознавање са кућним редом и школским правилима.
- дефинисање прецизних процедура реаговања у случају насиља и детаљно информисање свих актера у школи о овим протоколима.
- обезбеђивање сигурних канала за пријаву насиља како би сви који имају сазнања о насилном понашању могли то да пријаве безбедно и без страха од последица.
- реализација психосоцијалних програма кроз обуке о ненасилној комуникацији, самоконтроли, превазилажењу стреса и развоју социјалних вештина.
- унапређење партнерства са родитељима путем активног рада савета родитеља, родитељских састанака, као и кроз индивидуалне и групне консултације.
- развој међусекторске сарадње са надлежним институцијама и спољним службама које могу пружити подршку у превазилажењу проблема насиља у школи.

Превентивне активности:

Активности	Носиоци активности	Време реализације
Упознавање одељења и одељењских старешина са нивоима реаговања и различитим облицима насиља, улогама и одговорностима и корацима поступања у ситуацији насиља	Тим за заштиту деце од насиља	септембар
Формирање Ученичког парламента и Вршњачког тима - Верификација чланова на НВ	Руководиоци и чланови УП и ВТ	септембар
Доношење одељенских правила као основног предуслова превенције насиља и примена реституције	Одељенске старешине и Тим за заштиту деце од насиља Педагошки колегијум	септембар
Анализа пристиглих пријава и поступање усклађу са протоколом о поступању у случајевима насиља или сумње на насиље	Дежурни наставници и школски полицајац, Тим за заштиту деце од насиља	током године
Подстицање сарадње са установама од значаја за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	Тим за заштиту деце од насиља, стручна служба и правник школе	током године
Предавања на тему „Вештине комуникације“- вербална, невербална комуникација, вршњачка комуникација, партнерска комуникација, активно слушање.	одељенске старешине, наставник грађанског васпитања, задужени наставници и стручна служба	током године
Предавања и радионице на тему алкохолизам, наркоманија, трговина људима, малолетничка делинквенција, дигитално насиље	представници МУП-а Ковачице, одељенске старешине, стручна служба	током године
Праћење, подстицање и учешће у обележавању дана од значаја за превенцију насиља и промоцију права деце/ученика	Чланови Тима за заштиту деце од насиља, Ученички парламент, наставници физичког васпитања	током године

Активности	Носиоци активности	Време реализације
Мотивисање ученика за активно укључивање у рад секција	руководиоци секција	током године
Стручно усавршавање чланова Тима кроз учешће у семинарима и праћење савремене литературе	чланови тима	током године
Стручно усавршавање свих наставника, родитеља и ученика са националном платформом за превенцију насиља „Чувам те“	сви наставници, родитељи и ученици	током године
Доследно дежурство физичко-техничког обезбеђења	обезбеђење школе	током године
Праћење и подстицање доследног дежурства наставника у школи	чланови тима за заштиту деце од насиља	током године
Проверавање адекватности осветљења у згради и дворишту	домар	током године
Стално обилажење установе	школски полицајац	током године
Превентивне активности поводом обележавања Недеље сећања и заједништва	наставници и ученици школе	мај
Анализа врста насиља, критичних места, случајева понављања насиља од стране истих насилника, профил ученика жртава насиља;	Тим за заштиту деце од насиља	јун
Евалуација реализованих активности током школске године. Израда извештаја о раду Тима.	Тим за заштиту деце од насиља	јун
Планирање активности у оквиру Годишњег плана рада.	Тим за заштиту деце од насиља	август

10.2 Мере интервенције:

Улоге и одговорности

Ученици:

- уочавају случајеве насилног понашања;
- траже помоћ одраслих;
- пријављују одељењском старешини;
- за теже случајеве консултују чланове Тима;
- учествују у мерама заштите.

Дежурни наставник:

- дежура у складу са распоредом;
- уочава и пријављује случај;
- покреће процес заштите ученика;
- обавештава одељенског старешину;
- евидентира случај;
- бележи у Књигу дежурства;
- сарађује са Тимом за заштиту деце/ ученика од насиља.

Одељењски старешина:

- уочава случајеве насилног понашања и реагује одмах;
- учествује у процесу заштите ученика;
- разговара са учесницима насиља;
- информисе родитеље и сарађује са њима;
- по потреби, сарађује са Тимом за заштиту ученика од насиља;
- прати ефекте предузетих мера;
- евидентира случај и води документацију;
- по потреби, комуницира са релевантним установама.

Тим, психолог, педагог:

- уочава случајеве насилног понашања;
- покреће процес заштите ученика, реагује одмах;
- обавештава директора и одељенског старешину;
- по потреби, разговара са родитељима;
- пружа помоћ и подршку ученицима, наставницима;
- разматра случај и осмишљава мере заштите;

- обавља консултације, предлаже мере, прати ефекте предузетих мера;
- по потреби, сарађује са другим установама;
- евидентира случај.

Помоћно-техничко особље:

- дежура по распореду;
- прекида насиље;
- уочава и пријављује случајеве насилног понашања;
- бележи у Књигу дежурства.

10.3 Програм спречавања дискриминације

Дискриминација и нарушавање угледа, части или достојанства појединца спречавају се кроз системске превентивне мере које установа спроводи. Циљ ових активности је онемогућавање било какве неједнакости у међусобним односима, као и подизање свести комплетног колектива и ученика о штетним последицама оваквог понашања. Кроз ове превентивне кораке, у школи се гради безбедна средиина испуњена духом сарадње, конструктивног дијалога и позитивних вредности.

Циљеви програма су превазилажење стереотипа и препознавање дискриминаторног понашања, усвајање става за нулту толеранцију за све врсте и облике дискриминације и промовисање разумевања и сарадње без обзира на верски, језички, етнички или културни идентитет.

Програм превенције дискриминације:

Садржај активности	Носиоци активности	Време реализације
Радионице на ЧОС-у: прихватање различитости, толеранција, предрасуде, емпатије и ненасилне комуникације	стручни сарадници, одељењске старешине, наставници, ученици	током школске године
Обележавање Међународног дана толеранције	Ученички парламент, Вршњачки тим, координатори, одељењске старешине, ученици	новембар
Обележавање Дана жена 8.март	ученици	март

Садржај активности	Носиоци активности	Време реализације
Акција "Дан различитих чарапа" – обележавање Светског дана особа са Дауновим синдромом	Вршњачки тим, сви ученици у школи	март
Акција "Уради нешто лепо"	Вршњачки тим, сви ученици у школи	април
Развијање свести о поштовању различитости, равноправности и људских права	наставници, одељењске старешине, стручни сарадници	током школске године
Упознавање ученика са појмом дискриминације, њеним облицима и последицама	одељењске старешине, стручни сарадници	током школске године
Обележавање значајних датума посвећених људским правима, толеранцији и борби против дискриминације	наставници, ученици, стручни сарадници	према календару активности
Подстицање сарадње, дружења и међусобног уважавања ученика кроз групни и тимски рад	наставници, одељењске старешине	током школске године
Развијање свести о значају поштовања различитих култура, традиција, језика и обичаја	наставници, ученици, стручни сарадници	током школске године
Превенција дискриминаторног понашања у непосредном и дигиталном окружењу	наставници, стручни сарадници, одељењске старешине	током школске године
Праћење односа међу ученицима и благовремено препознавање знакова дискриминације и социјалне искључености	одељењске старешине, стручни сарадници	континуирано
Разговори са ученицима о конкретним ситуацијама и начинима реаговања у случају дискриминације	одељењске старешине, стручни сарадници	по потреби
Саветодавни и индивидуални рад са ученицима који су изложени дискриминацији или испољавају	стручни сарадници, одељењске старешине	по потреби

Садржај активности	Носиоци активности	Време реализације
дискриминаторно понашање		
Сарадња са родитељима у превенцији и решавању ситуација које могу довести до дискриминације	одељењске старешине, стручни сарадници	током школске године
Сарадња са надлежним институцијама и службама у случајевима потребе за додатном подршком	директор, стручна служба, Тим за заштиту	по потреби
Праћење и евалуација реализованих превентивних активности и предлагање мера за њихово унапређивање	Тим за заштиту, стручни сарадници, наставници	најмање једном годишње

10.4 Поступање установе у кризним догађајима

Кризни догађај је у већини случајева непредвидив догађај са потенцијално негативним последицама. Тај догађај и његове последице могу проузроковати значајну штету особама које су непосредно или посредно изложене кризном догађају. Узимајући у обзир општи циљ који се огледа у значају благовремене реакције у кризним ситуацијама, као и усаглашеност програма са законом, правилницима и стратегијама, произлазе:

Циљеви програма:

- обезбеђење безбедности ученика и запослених
- смањење ризика и штетних последица кризних догађаја
- јасна подела одговорности и надлежности

Специфичности школе:

- локација (у руралном подручју, близина саобраћајница, индустријских постројења...)
- школа има 27 одељења, од тога 24 одељења редовне наставе, два одељења ученика са додатном подршком и једно одељење деце са сметњама из спектра аутизма
- технички услови (постојање видео надзора, алармног система, обезбеђења, ограђености дворишта...)
- сарадња са локалном заједницом (полиција, ватрогасци, здравствене установе, центар за социјални рад)

Врсте кризних ситуација:

- пожар
- поплава/земљотрес/елементарне непогоде
- повреда или здравствени проблеми ученика
- насилничко понашање/вршњачко насиље
- упад неовлашћених лица
- саобраћајни инциденти у близини школе

Програм рада обухвата:

- Процену снага, капацитета и специфичности установе да се суочи са различитим потенцијалним кризним догађајима;
- План поступања у ситуацијама кризе: безбедна места унутар и изван установе, дефинисан начин алармирања, план распореда просторија, као и начина означавања свих просторија у установама (ходника, учионица, кабинета и других просторија, са унутрашње и спољашње стране);
- Стручно усавршавање запослених ради јачања компетенција за пружање психосоцијалне подршке, за реализацију плана евакуације и друге обуке које могу допринети ефикасном реаговању установе у различитим кризним ситуацијама;
- унапређивање безбедносне културе деце, односно ученика и запослених;
- начин реаговања – кораке у поступању установе када се догоди кризни догађај;
- начине укључивања и сарадње са породицом ради заједничког деловања на јачању отпорности установе;
- начине праћења, евалуацију и извештавања о реализацији програма.

Активност	Носиоци активности	Време реализације
Израда и усвајање плана за поступање у кризним ситуацијама	директор, стручни сарадници, чланови тима	септембар сваке школске године
Обука ученика (евакуација, понашање у кризним ситуацијама)	одељењске старешине	на почетку школске године
Сарадња са полицијом, ватрогасцима и Хитном помоћи	директор, тим за безбедност	током целе године

Активност	Носиоци активности	Време реализације
Евиденција и пријава кризних догађаја	стручни сарадници, одељењске старешине	одмах након догађаја
Психолошка и педагошка подршка ученицима и запосленима након кризног догађаја	психолог, педагог	по потреби
Годишња евалуација и унапређење програма	директор, Тим	јун

11. Програм професионалне оријентације

Професионална оријентација заснива се на објективној процени могућности сваког ученика, на прикупљању информација о интересовањима ученика за поједина занимања. Школа помаже ученицима у избору адекватне средње школе и занимања, а у складу са њиховим интересовањима, склоностима и способностима.

Циљ Програма професионалне оријентације је да помогне ученицима да развију свест о сопственим потенцијалима, идентификују своја професионална интересовања (јаке стране и таленте) и донесу зrelu одлуку о наставку школовања.

Школа остварује следеће задатке, у оквиру професионалне оријентације:

- развијање правилног односа према раду;
- упознавање ученика са постојећим професијама;
- подстицање индивидуалних способности и особина личности ученика за одређена занимања
- упознавање ученика са средњим школама;
- подршка ученицима при избору професије;

У школи је формиран Тим за професионалну оријентацију и чине га стручни сарадници, одељенске старешине 8. разреда.

Програм је пре свега намењен ученицима седмог и осмог разреда и реализује се кроз следеће активности:

Активност	Носиоци активности	Време реализације
Упознавање ученика са значајем професионалне оријентације, планирања будућег образовања и занимања, као и са значајем правилног избора средње школе	одељењске старешине, стручни сарадници	током школске године
Упознавање ученика са сопственим интересовањима, способностима, особинама личности, вредностима и професионалним склоностима кроз разговоре, радионице и активности самопроцене	стручни сарадници, одељењске старешине	током школске године
Развијање способности ученика за доношење одлука, планирање и преузимање одговорности за сопствени образовни и професионални развој	стручни сарадници, одељењске старешине	током школске године
Упознавање ученика са системом средњег образовања, образовним профилима и могућностима даљег школовања	стручни сарадници, одељењске старешине	друго полугодиште
Упознавање ученика са различитим занимањима, потребним компетенцијама и захтевима које поједина занимања постављају, као и са тенденцијама на тржишту рада	стручни сарадници, наставници, одељењске старешине	током школске године
Представљање средњих школа и образовних профила, као и могућности за наставак школовања након завршетка основне школе	представници средњих школа, стручни сарадници	током школске године
Организовање посета средњим школама, сајмовима образовања и другим манифестацијама значајним за професионалну оријентацију ученика	стручни сарадници, одељењске старешине	према могућностима и календару активности
Информисање ученика и родитеља о условима, критеријумима и поступку уписа у средњу школу	стручни сарадници, одељењске старешине	друго полугодиште
Индивидуално професионално саветовање и пружање подршке ученицима при избору средње школе и образовног профила, у складу са њиховим интересовањима, способностима и постигнућима	стручни сарадници, одељењске старешине	током школске године, по потреби

Активност	Носиоци активности	Време реализације
Сарадња са родитељима у процесу професионалне оријентације и пружање подршке при доношењу одлука о даљем образовању ученика	стручни сарадници, одељењске старешине	током школске године
Праћење реализације програма професионалне оријентације, прикупљање повратних информација и евалуација остварених активности	стручни сарадници, тим за професионалну оријентацију	континуирано и на крају школске године

12. Програм здравствене заштите

Циљ програма здравствене заштите јесте оспособљавање ученика да кроз, искуствено учење, стекну кључна знања, развију функционалне вештине и изграде позитивне ставове и системе вредности усмерене на очување и инапређење здравља.

Задачи Програма здравствене заштите:

- формирање здраве личности- развијање свесне, зреле и одговорне личности која брине о свом здрављу;
- мотивација за здрав стил живота- изградња афирмативног става, унутрашње мотивације и навика које подржавају здрав начин живота;
- развијање самосвести и телесне интелигенције- подстицање ученика да разумеју функционисање сопственог тела и препознју своје личне капацитете и способности;
- унапређивање личне одговорности- јачање свести о узрочно- последичној везама између сопственог понашања и дугорочних здравствених исхода.

Програм здравствене заштите се спроводи у сарадњи са:

1. Дом здравља Ковачица - службе, које сарађују са школом:

- Дечје одељење - педијатар,
- Стоматолошко одељење,
- Одељење за физијатрију,
- Служба Хитне помоћи

Ове службе у оквиру својих редовних контрола врше систематске прегледе по разредима у складу са својим унапред утврђеним планом и распоредом прегледа. Са планом је упозната и школа преко које се дају неопходна обавештења. Школа добија и Извештаје о обављеним прегледима.

Сарадња се спроводи приликом уписа деце, будућих првака, где је неопходан лекарски преглед, као и приликом одласка ученика на екскурзије, школа у природи- рекреативна настава, спортска такмичења.

Служба Хитне помоћи учествује у реализацији Спортских дешавања (бициклизам,крос, итд.), као и неопходних интервенција приликом повреда ученика у школи.

2. Институт за јавно здравље – Панчево – предавања на актуелне теме из области здравља:
 - Пубертет и разлика између полова – „Која је разлика између дечака и девојчице“ – 5. разред
 - Пушење, болест зависности – „Дишимо пуним плућима“ 6. разред
 - Алкоголизам, болест зависности – „Алкохолизам је болест“ 7. разред
 - Наркоманија – „Дрога је коцкање са животом“ 7. разред
 - Сида – „Шта знаш о СИДИ“ 8. Разред
3. Дом здравља Панчево-саветовалиште за децу и омладину – деца са проблемима уу чењу и понашању
4. Тимови на нивоу школе који имају улогу у заштити здравља:
 - Тим за хигијену и естетско уређење школе, који води рачуна о чистоћи и хигијени целокупне школске зграде .
 - Тим за пружање прве помоћи у који су укључени наставници који су савладали одговарајући програм обуке из прве помоћи.

Програм здравствене заштите се реализује кроз следеће активности:

Активности	Носиоци активности	Време реализације
Систематски лекарски прегледи ученика	Дом здравља ковачица, ученици, родитељи	током школске године
Систематски стоматолошки прегледи ученика	Дом здравља ковачица, ученици	током школске године
Радионице и дискусије на тему превенције и очувања здравља у оквиру часова одељењског старешине	одељењске старешине, стручни сарадници, ученици	током школске године
Предавања и едукативне активности на теме: пубертет и промене током одрастања, разлике између полова,	Институт за јавно здравље Панчево, стручни	током школске године

Активности	Носиоци активности	Време реализације
пушење, болести зависности, употреба психоактивних супстанци и превенција ХИВ/СИДА	сарадници, ученици виших разреда	
Радионице усмерене на очување и унапређивање менталног здравља, препознавање емоција, развијање самопоштовања и начине суочавања са стресом	стручна служба, одељењске старешине, ученици виших разреда	током школске године
Едукативно предавање о пубертету, променама током одрастања и очувању здравља	стручна служба, здравствени радници, ученице V и VI разреда	током школске године
Презентације и радионице на тему здраве исхране, правилних навика у исхрани и значаја физичке активности	наставници физичког и здравственог васпитања, наставници, ученици виших разреда	током школске године
Активности усмерене на развијање здравих животних навика, значај физичке активности, одмора и правилног режима живота	наставници физичког и здравственог васпитања, одељењске старешине, стручни сарадници	током школске године
Индивидуални саветодавни и превентивни рад са ученицима у области физичког и менталног здравља	стручни сарадници, одељењске старешине	током школске године
Сарадња са здравственим установама и другим надлежним институцијама у циљу превенције и пружања одговарајуће подршке ученицима	директор, стручна служба, одељењске старешине, здравствене установе	по потреби

Програм здравствене заштите се реализује кроз наставу, претежно на ЧОС-у, али и на часовима физичког и здравственог васпитања, на часовима биологије, природе и друштва, кроз додатне активности и предавања у сарадњи са здравственим установама.

13. Програм социјалне заштите

Циљ Програма социјалне заштите усмерен је на обезбеђивање једнаких шанси за све ученике, превенцију ризика и стварање сигурног и подстицајног окружења за раст и развој свих ученика.

Задаци програма социјалне заштите су:

- формирање базе података- евиденција ученика из осетљивих група;
- праћење редовности похађања наставе;
- препознавање раних индикатора кризе;
- организовање материјалне помоћи;
- саветодавни рад;
- подршка у социјализацији.

Програм социјалне заштите се реализује кроз сарадњу са:

Центром за социјални рад општине Ковачица

Службом за друштвене делатности општине Ковачице

Општинским Црвеним крстом.

У школи постоји евиденција :

- деца из социјално угрожених породица,
- деца из осетљивих група ,
- деца из старатељских породица,
- деца разведених родитеља,
- дисфункционалне породице,
- деца са додатном подршком (имају мишљење Интерресорне комисије).

Школа заједно са службама ових институција учествује у решавању ове врсте проблематике када је у питању:

- обезбеђивање персоналног асистента,личног пратиоца,
- расподела бесплатних уџбеника и школског прибора,
- организовање летовања и кампова
- додела разних врста социјалне помоћи које им по закону припадају
- помоћ у одећи,обући,новчана средства...
- бесплатна ужина и продужени боравак,
- превоз ученика.

Програм социалне заштите се реализује у сарадњи са Црвеним крстом и Центром за социјални рад кроз активности:

Активности	Носиоци активности	Време реализације
Акција - Друг другу у склопу Дечје недеље (помоћ у одећи и обући)	одељењске старешине и ученици од 1. – 8. разреда, одељењске старешине ученика са додатном подршком Општински Црвени крст	октобар – Дечија недеља
Додела новогодишњих пакетића за социјално угрожене ученике	одељењске старешине, одељењске старешине, ученика са додатном подршком, административна служба Центар за социјални рад	децембар
Општинско такмичење „Шта знаш о здрављу“	Општински Црвени крст	април
Организовна летовања и кампови за социјално угрожену децу	Општински црвени крст и Центар за социјални рад	током године
Акција сакупљања новчане помоћи за дистрофичаре	Г. Станисављевић-наставник разредне наставе	децембар
Сакупљачке акције у случајевима разних ванредних непогода.	одељенске старешине, ученици од 1. – 8. разреда, Општински Црвени крст	током школске године

14. Програм заштите животне средине

Програм заштите животне средине има за циљ формирање свести код ученика о узрочно - последичним везама између људских активности и стања у природи, развијање личне одговорности према природним ресурсима, формирање одрживе навике и подстицај на активно учешће у очувању животне средине.

Посебна пажња посвећује се развијању еколошке свести, одговорног понашања и одрживих животних навика. Ученици се упознају са значајем рационалног коришћења природних ресурса, правилног управљања отпадом, очувања воде, ваздуха и земљишта, као и значајем очувања биодиверзитета.

Кроз различите активности ученици се подстичу да стечена знања примењују у свакодневном животу, да развијају навике одговорног понашања према природи и да активно учествују у активностима које доприносе очувању и унапређивању животне средине.

Програм заштите животне средине обухвата следеће активности:

Активности	Носиоци активности	Време реализације
Акције прикупљања старог папира, пластичних чепова и лименки	Еколошка секција, наставници, ученици	током године
Радионице на ЧОС-у са темом „Заштите животне средине“	одељењске старешине, ученици	током године
Обележавање Октобра – месеца здраве исхране кроз едукативне активности и презентације	Наставници, Еколошка секција, ученици	током октобра
Садња цветних луковица и дрвећа у школском дворишту и непосредном окружењу школе	Еколошка секција, наставници, ученици	јесен и пролеће
Обележавање значајних датума посвећених заштити животне средине: Дан заштите озонског омотача, Дан енергетске ефикасности, Светски дан вода, Дан планете Земље, Дан еколога Србије,	Еколошка секција, наставници, ученици	током године, према календару значајних датума

Активности	Носиоци активности	Време реализације
Дан паркова и Светски дан заштите животне средине		
Реализација активности вегетативног размножавања биљака	Еколошка секција, наставници, ученици	током године
Компостирање органског отпада и упознавање ученика са значајем рециклаже и правилног управљања отпадом	Еколошка секција, наставници, ученици	током године
Организовање једнодневнoг излета и посете заштићеном природном подручју	наставници, Еколошка секција, ученици	мај
Израда украсних и употребних предмета од рециклираног и старог материјала	Еколошка секција, наставници, ученици	током године
Реализација пројекта „Лековито биље“	Еколошка секција, наставници, ученици	април–мај
Реализација пројекта садње стабала у Србији „Засади дрво“	Еколошка секција, наставници, ученици	март
Представљање активности и резултата рада путем паноа, изложби и других видова презентације у холу школе на тему „Заштита животне средине“	наставници, ученици	током године
Организовање наградне екскурзије за најуспешније ученике који учествују у раду Еколошке секције	наставници, Еколошка секција	јун
Учешће наставника и ученика на стручним скуповима, семинарима, радионицама и другим едукативним активностима из области заштите животне средине	наставници, стручни сарадници, ученици	током године
Уређивање школског простора, развијању одговорног односа ученика према окружењу и повезивању наставних и ваннаставних активности	Еколошка секција, Тим за естетско уређење школе, Тим за међупредметне компетенције, наставници и ученици	током године
Учешће у акцијама сађења дрвећа, сакупљање отпада и сл.	локална заједница, наставници, ученици, родитељи	током године

15. Програм сарадње са локалном заједницом

Школа се редовно укључује у разна дешавања на нивоу места, да би на тај начин промовисала свој рад, као и ангажовала ученике и тиме задовољила њихова различита интересовања и потребе.

Програм активности:

Активност	Институција	Време
Дечја свадба	Меморијални центар др. Јанко Булик	август
Дечји ликовни конкурси и активности	у сарадњи са галеријом наивне уметности Ковачица	током године
Дечји фестивал „Rozspievane klenoty“	у сарадњи са Домом културе	месец октобар
Учешће у прослави Ковачичког октобра	у сарадњи са Месном заједницом	октобар
Обележавање Међународног дана нематеријалног културног наслеђа	у сарадњи са галеријом „Бабка“	октобар
Дечји фестивал „Leti piesen leti,,	у сарадњи са Домом културе	децембар
Зимске и летње креативне радионице	у сарадњи са градском библиотеком	зимски и летњи распуст
Литерарни и ликовни конкурси (Ковачички мозаик)	у сарадњи са градском библиотеком	током године
Посете Галерији наивне уметности и Спомен дома Мартина Јонаша	у сарадњи са туристичком организацијом	током године
Свечано уручивање награда успешним ученицима школа на нивоу општине	СО Ковачица – служба за друштвене делатности	јун
Дан матерњег језика	у сарадњи са Месном заједницом и Домом културе	фебруар
Предавања и радионице о безбедности ученика	у сарадњи са СУП-ом	током целе школске године

Активност	Институција	Време
Посете институцијама и приватним газдинствима	У сарадњи са институцијама и приватним газдинствима у локалној заједници	током целе школске године
„Шта знаш о здрављу“	Црвени крст Ковачица	април
Школска слава – Свети Сава	Српска православна црква	27. јануар
Информисање о раду школе	Средства јавног информисања: РТВ, Ковачица, Нлас ģudu, Zorniĉka, Vzlet	током целе школске године
Божиињи ваѡар	СО Ковачица – служба за друштвене делатности	децембар
Јелка пријатељства	СО Ковачица – служба за друштвене делатности	децембар

16. Програм сарадње са породицом

Програм сарадње са родитељима односно, породицом релизује се кроз родитељске састанке, индивидуалне разговоре, реализацију разних активности и њихово учешће у стручним органима школе.

Облици спровођења програма:

Посете родитеља по позиву или сопственом нахођењу:

- Индивидуални разговори са родитељима ученика
- Групни разговори са родитељима ученика
- Родитељски састанци-одељенски, разредни
- Образовање родитеља на нивоу разреда
- Обилазак домова ученика по потреби (ученици који су на кућном лечењу)

Учешће као чланови у стручним органима школе и школским Тимовима и то у:

- Савету родитеља-на нивоу школе и општине;
- Школском одбору;
- школским Тимовима.

Учешће у активностима на нивоу школе: на прославама, манифестацијама, јавним скуповима, семинарима, разним донаторским, сакупљачким и другим акцијама.

Сарадња са родитељима се такође реализује кроз партиципацију родитеља у настави, односно посете и учествовање у извођењу редовне и пројектне наставе које налаже правилник о наставном плану и програму.

Програм активности:

Активности	Носиоци активности	Време реализације
Сарадња у настави у нижим разредима: родитељи одређене струке реализују наставну јединицу из наставних и изборних предмета	одељењскестарешине, родитељи и ученици	сва одељења у току школске године
Сарадња у настави у вишим разредима: родитељи одређене струке реализују наставну јединицу из наставних и изборних предмета	предметни наставници, родитељи и ученици	сва одељења у току школске године
Сарадња у настави: родитељи ученика осмог разреда упознају ученике са занимањем у оквиру професионалне оријентације	одељењске старешине осмог разреда, родитељи и ученици	у току школске године а на основу интересовања ученика на ЧОС-у
Организовање матурске вечери	одељењскестарешине осмог разреда, родитељи и ученици	Пре ЗИ
Сарадња у ваннаставним активностима: - културно-уметничке манифестације („Микулаш“, Дечји вашар, Пријем првака у ДС, Маскенбал), - спортске активности (крос) - драмска секција (костими) - фолклорна секција (ношње) - креативне радионице (израда божићних и новогодишњих, ускршњих украса)	задужени наставници, родитељи и ученици	у оквиру дечије недеље, приликом одржавања културно-уметничких програма и прослава и гостовања и сл.

Учешће у пројектима: - За чистије и зеленије школе - Лековито биље - Учимо сви заједно	Тим за пројекте Тим за међупредметну корелацију	у току школске године
Обезбеђивање обуке родитељима, ради стицања знања, вештина и стратегија за пружање подршке детету	Невладина организација „Дечје срце“, стручни сарадници, одељењске старешине и ученици	у току школске године
Обезбеђивање услуга психосоцијалне подршке породици кроз саветодавни рад	стручна служба	у току школске године
Учешће у уређивању школског простора (фарбање, кречење, поправке)	Тим за естетско уређење школе	у току распуста
Донације родитеља у виду новчане помоћи и других видова помоћи (потрошни материјал за ликовну културу и продужени боравак и остали материјал)	Савет родитеља	Током школске године
Анкетирање родитеља у погледу њиховог задовољства програмом сарадње и њихове сугестије	Стручни сарадници	На крају I и II полугодишта
Ресурсни центар ОШ „Мара Мандић“ Панчево предавање за родитеље ученика са додатном подршком	Стручни сарадници, разредне старешине ученика са додатном подршком и одељењске старешине	У току школске године

17. Програм рада школске библиотеке

Програм рада библиотекара школе сачињен је на основу упутства и подзаконских аката везаних за рад библиотекара и на основу Правилника о програму рада свих облика рада стручних сарадника („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 5/12).

Стручни сарадник – школски библиотекар, својим стручним ангажовањем, доприноси остваривању и унапређивању образовно - васпитног рада у основним и средњим школама, реализујући програм рада прилагођен наставним плановима и програмима. Програм рада школског библиотекара обухвата задатке и послове из области образовања и васпитања, као и библиотечко-информацијске послове из домена културних и уметничких аспеката образовања. Он подстиче промовисање читања и самосталност ученика у учењу, даје свој пун допринос развоју информационе писмености (медијске и информатичке) за ученике и наставнике, остварује сарадњу и заједничко планирање активности наставника, школског библиотекара и локалне самоуправе, обезбеђује електронске изворе и приступ ка њима, што омогућава ученицима да овладају вештинама налагања и критичког процењивања датих информација и перманентност учења током читавог живота. Такође ради на припреми наставног материјала, као и интерних докумената и похвала.

Школски библиотекар, реализовањем задатака и послова из области образовања и васпитања, као и библиотечко - информацијских из домена културних активности школске библиотеке, доприноси унапређивању свих облика и подручја рада, тако што учествује у пословима планирања, програмирања, организовања, унапређивања и праћења рада школе, односно целокупног образовног процеса, као члан школских тимова има задатке:

- развијање и неговање навике читања и коришћења библиотеке код ученика и наставника,
- развијање и промовисање правилне употребе информација из различитих извора,
- пружање помоћи ученицима у налагању различите литературе,
- стварање услова за што приступачнији приступ библиотечком фонду и расположивим информацијама,
- развијање стваралачке способности и креативности код ученика,
- развијање информационе писмености,
- коришћење савремених облика и метода рада са ученицима,
- заштита и чување библиотечко-медијатичке грађе

- периодична ревизија фонда.

Програм активности:

Активности	Носиоци активности	Време реализације
Пружање помоћи ученицима у проналажењу одговарајуће литературе	библиотекар	у току године
Увођење књига у електронску библиотеку, праћење и евиденција коришћења литературе, отпис дотрајалих књига	библиотекар	у току године
- Сређивање књижног фонда, утврђивање стања књига у библиотеци и заштита оштећене библиотечке грађе	библиотекар	у току године
Израда и штампање похвала за ученике и наставнике	библиотекар	у току године
Набавка књига и библиотечког материјала	библиотекар	у току године
Организовање библиотечких догађаја	библиотекар, наставници, сарадници школе, родитељи, ученици	у току године
Упознати ученике првог разреда са радом библиотеке и пословима библиотекара	библиотекар, одељењске старешине, ученици	септембар
Обележавање Дана Европских језика	библиотекар, чланови Актива страних језика, ученици	26. септембар
Обележавање Дечје недеље	библиотекар, ученици	прва недеља октобра
Међународни сајам књига у Београду	библиотекар, ученици, наставници	октобар
Обележавање Међународног дана матерњег језика	библиотекар, чланови Актива матерњег језика, ученици	21. фебруар
Обележавање Националног дана књиге	библиотекар, ученици	28. фебруар
Штампање, корицење докумената и додатних наставних материјала	библиотекар, наставници	у току године
Анализа рада на крају школске године	библиотекар	јун

18. Посебни програми образовно-васпитног рада

18.1. Ученички парламент

Деловање Ученичког парламента одређено је Законом о основама система образовања и васпитања. Чланови Ученичког парламента су представници ученика 7. и 8. разреда. Обзиром да се Ученички парламент бави темама из различитих области, као такав значајно доприноси побољшању међуљудских односа унутар школе. Ученички парламент припада ваннаставним активностима у школи, али његова улога има великог значаја, обзиром да Ученички парламент:

- даје мишљење и предлоге стручним органима, школском одбору, савету родитеља и директору о: правилима понашања у школи, мерама безбедности ученика, годишњем плану рада, школском развојном плану, школском програму, начину уређивања школског простора, избору ученика, слободним активностима, учешћу на спортским и другим такмичењима и организацији свих манифестација ученика у школи и ван ње и другим питањима од значаја за њихово образовање;
- разматра односе и сарадњу ученика и наставника, васпитача или стручних сарадника и атмосфере у школи;
- обавештава ученике о питањима од посебног значаја за њихово школовање и о активностима Ученичког парламента;
- активно учествује у процесу планирања развоја школе и у самовредновању школе.

18.2. Дечји савез

Дечји савез представља јединствену васпитно-друштвену, добровољну и самосталну организацију, која обухвата све ученике у школи а њено деловање је усмерено на остваривање следећих задатака:

- развијање индивидуалних потенцијала- подстицање и неговање индивидуалних способности, талената и интересовања сваког детета;
- квалитетно слободно време- организовање садржајних и занимљивих, а надасве подстицајних активности
- социјализација и развој потреба-подршка у успешном уклапању у вршњачку заједницу.

Циљ рада Дечјег савеза огледа се у томе да се кроз игре и дружења код деце развије и подстакне: позитиван однос према околини, хумани однос према друговима, породици, старијима уз истовремено развијање стваралаштва, другарства, пријатељства и солидарности.

18.3. Црвени крст

Сви ученици школе су чланови Подмлатка Црвеног крста, организације посвећене оствривању хуманитарних, социјалних и здравствено-заштитних циљева.

Кључни задаци су:

- неговање пријатељства;
- развијање здравствене културе и свести о значају хуманитарног рада;
- активна сарадња са општинском организацијом Црвеног крста

Активности које су планиране у оквиру овог програма су:

- хуманитарне акције: прикупљање одеће и других неопходних средстава;
- едукативне радионице: израда плаката и активности усмерене на јачање хуманости;
- учешће у активностима током Недеље Црвеног крста и такмичењу: “Шта знаш о здрављу”.

19. Програм спортских активности

У школи се негује богат спортски живот, у циљу развоја и неговања физичких способности, развоја личности и превенцији насиља, наркоманије и малолетничке деликвенције. Школа реализује програм школског спорта којим су обухваћени сви ученици. Поред низа спортских активности, школа активно учествује у спортским такмичењима која организује Савез за школски спорт Републике Србије.

Програм активности:

Активности	Носиоци активности	Време реализације
„Крос др. Јанко Булик“ – јесењи крос	задужени наставници, техничка служба и ученици	октобар
„Крос РТС-а“ - пролећни крос	задужени наставници, техничка служба и ученици	мај
Спортски дан међуодељенска спортска такмичења	задужени наставници, техничка служба и ученици	радна субота (одређена ГПРШ)

Активности	Носиоци активности	Време реализације
Сајам спорта - Београд	задужени наставници и ученици	новембар
Школски шаховски турнир	задужени наставници и ученици	фебруар
Фрушкогорски маратон	задужени наставници и ученици	април
Риболов	задужени наставници и ученици	мај
Учешће на школским спортским такмичењима	задужени наставници и ученици	током школске године
Спортски дан у организацији Ученичког парламента	задужени наставници и ученици	мај

20. Развојно планирање

Развојни план школе представља стратешки план развоја установе којим се дефинишу кључни приоритети за остваривање квалитетног васпитно-образовног рада, као и смернице за њихово унапређење.

Чланови Стручног актива сачињавају Акциони план Развојног плана школе за реализацију активности у оквиру приоритетних области развоја установе, односно из области:

- Програмирање, планирање и извештавање
- Настава и учење
- Образовна постигнућа ученика
- Подршка ученицима
- Етос
- Организација рада школе, управљање људским и материјалним ресурсима

Надлежности Стручног актива за развојно планирање су:

- доприноси повезивању свих интересних група и стварању услова за њихово учешће у развојном планирању;
- доприноси успостављању партнерских односа између школе и локалне средине;
- анализира потенцијале и слабости школе, предлаже потребе и приоритете развоја

- школе;
- припрема нацрт Развојног плана школе на основу прикупљених података и урађених анализа за наредни трогодишњи период;
 - припрема нацрт Акционог плана за реализацију приоритета развојних циљева и задатака планираних за сваку годину на почетку школске године;
 - прати реализацију Развојног плана и подноси извештај Наставничком већу, Савету родитеља, Школском одбору једанпут годишње са предлогом мера;
 - сарађује на изради Годишњег плана рада школе ради усклађивања годишњег плана са развојним планом школе;
 - доприноси одлучивању о циљевима и приоритетима развоја школе;
 - предлаже нове боље и реалније критеријуме за вредновање и остављање постављених циљева;
 - доприноси одређивању носиоца планираних активности, критеријума успеха, начину и вредновању процеса и задатака;
 - учествује у самовредновању квалитета рада установе;
 - обавља и друге послове по налогу директора, просветног саветника и Школског одбора.

Програм активности:

Активности	Носиоци активности	Време реализације
- Сачињавање извештаја о вредновању Акционог плана	директор, чланови актива, савет родитеља, школски одбор	август
- Верификација чланова Стручног актива за развојно планирање - Размена информација и заједничко планирање са Тимом за Самовредновање и Тимом за обезбеђење квалитета и развој установе - Израда Акционог плана - Подела задужења носиоцима планираних активности - Упознавање свих актера школског живота са планом активности	директор, чланови актива, тим за самовредновање, тим за квалитет установе, наставничко веће	септембар
- Праћење реализације Акционог плана - Сарадња са одговарајућим Тимовима и органима школе ради остваривања планираних активности	директор, чланови актива, одговарајући тимови и стручни активи	у току године

- Класификациони периоди: анализа рада у протеклом периоду, идентификовање проблема, предлагање даљих смерница		
- Полугодишњи извештај о реализованим активностима - Састављање извештаја о реализованим активностима предвиђеним Акционим планом - Извештавање чланова НВ, Савета родитеља и Школског одбора - Идентификовање проблема и утврђивање смерница за сачињавање новог Развојог плана за трогодишњи период	директор, чланови актива, наставничко веће, савет родитеља, школски одбор	јануар, јун и август

21. Праћење реализације и унапређење школског програма

Праћење реализације и унапређивање Школског програма представљају континуиран процес којим се обезбеђује квалитетно остваривање планираних циљева, исхода, садржаја и активности образовно-васпитног рада. Овај процес омогућава да се благовремено сагледа степен остварености планираних активности, утврде области у којима постоји потреба за унапређивањем и планирају одговарајуће мере за побољшање квалитета рада школе.

Реализација Школског програма прати се током целе школске године кроз увид у планирање и реализацију наставе, ваннаставних активности и других облика образовно-васпитног рада, праћење остварености исхода и постигнућа ученика, као и анализу реализације различитих програма, активности и мера подршке ученицима. У процес праћења укључени су директор, наставници, стручни сарадници, одељењске старешине, стручна већа, тимови и други учесници образовно-васпитног рада, у складу са својим надлежностима.

Подаци о реализацији Школског програма прикупљају се анализом педагошке документације, извештаја о раду, записника стручних органа и тимова, резултата ученика, као и кроз праћење реализације наставних и ваннаставних активности. Значајан извор информација представљају и мишљења и повратне информације ученика, родитеља и запослених, које се користе за сагледавање квалитета и ефикасности планираних активности.

На основу прикупљених података врши се анализа остварености циљева и исхода, утврђују се примери добре праксе, као и области у којима је потребно додатно деловати. Посебна пажња посвећује се постигнућима и напредовању ученика, квалитету наставе, развијању кључних и општих међупредметних компетенција, инклузивности образовно-васпитног рада, пружању подршке ученицима и остваривању различитих облика ваннаставних активности.

Унапређење Школског програма заснива се на резултатима праћења, самовредновања и вредновања рада школе, као и на потребама ученика и запослених. У складу са утврђеним приоритетима планирају се мере за унапређивање образовно-васпитног рада, примена савремених метода и облика рада, јачање међупредметног повезивања, унапређивање дигиталних компетенција, развијање инклузивне праксе и унапређивање различитих облика подршке ученицима.

Посебан значај има стручно усавршавање запослених, размена примера добре праксе и сарадња наставника, стручних сарадника, ученика и родитеља. На тај начин се стварају услови за континуирано унапређивање квалитета образовно-васпитног рада и прилагођавање Школског програма стварним потребама школе и ученика.

Промене и допуне Школског програма врше се у складу са резултатима праћења и вредновања, потребама школе, променама у прописима и другим релевантним околностима. Када се укаже потреба, поједини делови Школског програма се иновирају и допуњују кроз **Анекс Школског програма**, чиме се обезбеђује његова актуелност, функционалност и усклађеност са развојним потребама школе.

Програм активности:

Активност	Носиоци активности	Време реализације
Праћење реализације програма наставе и учења, исхода и планираних активности	наставници, стручна већа, стручни сарадници	континуирано
Праћење постигнућа, напредовања и потреба ученика	наставници, одељењске старешине, стручни сарадници	континуирано
Праћење реализације ваннаставних активности и других програма школе	наставници, стручни сарадници, руководиоци тимова	током школске године
Анализа реализације Школског програма и резултата рада школе	директор, наставници, стручни сарадници, стручна већа и тимови	полугодишње и годишње

Активност	Носиоци активности	Време реализације
Прикупљање мишљења и предлога ученика, родитеља и запослених	директор, стручни сарадници, тимови	током школске године
Идентификовање области за унапређивање и утврђивање приоритета	директор, стручни сарадници, стручни органи и тимови	на основу анализа
Планирање и реализација мера за унапређивање образовно-васпитног рада	директор, наставници, стручни сарадници, тимови	континуирано
Примена савремених метода, облика рада и информационо-комуникационих технологија	наставници, стручни сарадници	током школске године
Размена примера добре праксе и стручно усавршавање запослених	наставници, стручни сарадници	током школске године
Праћење ефеката предузетих мера и активности за унапређивање	директор, стручни сарадници, тимови	континуирано
Измена и допуна појединих делова Школског програма на основу резултата праћења и утврђених потреба	директор, стручни органи и тимови	по потреби
Израда и усвајање Анекса Школског програма	директор, стручни органи, школски одбор	по потреби